

EEN JAAR

BRIGADE

GERAIT. SNIEDER

3-II-4 RI.

23. 11. 07. 001

Één jaar „W“-Brigade

*

GEDENKBOEK

uitgegeven ter gelegenheid van
het éénjarig bestaan der
„W“-Brigade

*

Samengesteld door:

H.J. ANSEMS

Kapitein der Infanterie K.N.I.L.

Staf „W“-Brigade

te

TJANDJOER, den 15den Januari 1947

*

VOORWOORD

Het plan tot het samenstellen van een gedenkboek der „W“-Brigade ter gelegenheid van het éénjarig bestaan der Brigade op 15 Februari 1947, werd medio December 1946 geopperd door den Chef-Staf, Lt. Kol. T. Willer. Dit plan kon niet anders dan met warmte worden toegejuicht.

De bedoeling van dit gedenkboekje, dat een overzicht geeft van het wel en wee der „W“-Brigade gedurende het afgelopen jaar is, een blijvende herinnering mede te geven aan allen, die in het verband der „W“-Brigade hebben gediend, terwijl het tevens hun verwanten in Nederland een algemeen inzicht geeft van het doel, waartoe hun zonen, vaders en echtgenooten naar Indië zijn gekomen en het groote werk, dat door hen hier werd tot stand gebracht.

Vele moeilijkheden op gebied van papierschaarste, outillage der drukkerijen, beperkte tijd, enz. enz. hebben mij ertoe genoodzaakt, de geschiedenis van de „W“-Brigade in zeer gecomprimeerden vorm weer te geven, waarbij er echter naar gestreefd is, toch een zoo volledig mogelijk overzicht tot stand te brengen.

In verband met bovenstaande was het niet doenlijk, om op alle door de „W“-Brigade gevoerde acties, en dit waren er ettelijke, dieper in te gaan, en werd volstaan met het aanstippen van de belangrijkste gebeurtenissen.

Ik onderken tenvolle het bezwaar, dat hierdoor verschillende kleinere acties en gebeurtenissen, welke niet van overwegend belang zijn geweest voor het groote geheel, doch waaraan voor de verschillende onderdeelen wel belangrijke herinneringen zijn verbonden, in dit werkje niet tot uiting kwamen.

Waar in dit overzicht een bepaald onderdeel misschien meer vermeld is dan het andere, wil dit in het geheel niet zeggen, dat de prestaties van dit onderdeel naar voren werden geschoven met achteruitzetting van de andere.

Dit gedenkboek is bedoeld, als een herinnering aan hetgeen door de „W“-Brigade tot stand werd gebracht en niet aan hetgeen de afzonderlijke onderdeelen gepresteerd hebben. Hieraan heeft iedere man en ieder onderdeel op zijn eigen toegewezen plaats medegewerkt en waren de prestaties van ieder even groot en onontbeerlijk.

Waar het derhalve niet doenlijk was, om in details te treden, van het gepresteerde van ieder o n d e r d e e l, werden verschillende onderdeelen in dit boekje stiefmoederlijk bedeed. „Stille werkers op den achtergrond“, die nooit voor het voetlicht treden, kennen wij nu eenmaal in iedere maatschappij. Dit wil in geenendeele zeggen, dat het door hun gepresteerde minder belangrijk was, integendeel!

Zonder de prestaties van deze onderdeelen, was het onmogelijk het groote doel, dat bereikt werd, te verwezenlijken.

Ik wil hier dan van de gelegenheid gebruik maken, om deze stief-moederlijk bedeelde onderdeelen, hulde te brengen voor al hetgeen zij gepresteerd hebben onder zeer moeilijke omstandigheden. Ik noem hier met name, den ravitailleeringsdienst, in het bijzonder het Verplegingspeloton van den kapitein Tulken, den Geneeskundigen dienst onder Majoor Kothe, den tandheekundigen dienst onder tandarts van Ommeren, de bataljonsartsen en hun personeel, de verpleegstertjes van de Roode-Kruisteam en last not least de geestelijke verzorgers.

Tot slot dank ik de verschillende onderdeelen voor de welwillende medewerking tot het tot stand komen van dit gedenkboek, in den vorm van beschrijvingen van de vóórgeschiedenis van hun onderdeel.

Tjiandjoer, 15 Januari 1947

De samensteller.

www.indiegangers.nl

HET VOORSPEL

15 Augustus 1945!! Japan was gecapituleerd en de tweede wereldoorlog beëindigd. Althans op papier. Overal ter wereld werd deze groote gebeurtenis herdacht en feestelijk gevierd. Overal ter wereld trokken de zegevierende legers de nog door de asmogendheden bezette landen binnen en werden met groote vreugde en enthousiasme door de bevolking ingehaald. In Nederland en andere landen in Europa, die reeds in Mei 1945 waren bevrijd, had men onmiddellijk met vereende krachten zijn schouders gezet onder het groote werk van den opbouw. Ook in Azië werd hiermede een aanvang gemaakt. Veel was er verwoest, veel werd er nog geleden, vele teleurstellingen werden nog ondervonden, vele moeilijkheden moesten nog worden overwonnen, maar..... men was vrij!!!! Men was weer baas in eigen huis na 4, 5 jaren terreur en onderdrukking! En dit besef van vrijheid verzette bergen en gaf kracht, om zich over de moeilijkheden heen te zetten.

Hoe anders stonden de zaken er in Nederlandsch-Indië voor. Hier geen opbouw, geen gejuich, geen baas in eigen huis. Over Java en Sumatra was een donkere nacht gevallen, donkerder en zwarter bijna dan gedurende de overheersching der barbaarsche mongolen. Indië, dat ook gedurende 3½ jaar gezocht had onder Japansche verdrukking. Indië, dat 3½ jaar lang meedoogenloos werd uitgezogen en geplunderd. Indië, dat 3½ jaar lang systematisch werd uitgemoord. Tienduizenden krijgsgevangenen, honderdduizenden onschuldige dessabewoners werden door den meedoogenloozen bezetter afgevoerd naar verre vreemde landen, Malakka, Birma, Siam, Fransch-Indo-China, Japan, China, Manchurije enz., om daar, onder vreeselijken dwang van zweep, honger en tropische ziekten, onmenschelijken slavenarbeid te verrichten voor hun Mongoolsche meesters. Oude mannen, vrouwen en kinderen, alles wat blank en bruin was en niet in staat, om den gehaten vijand van dienst te zijn, werd in concentratie-kampen geworpen en leefde daar onder de meest ten hemel schreiende omstandigheden, volkomen afgesloten van de buitenwereld. Duizenden Indonesiërs werden gedwongen, dienst te nemen in het Japansche leger en werden in de voorste lijn ingezet aan het front op Nieuw-Guinea.

Al deze milioenen, blank en bruin, in krijgsgevangenschap of concentratiekamp, „vrij” of niet „vrij” in de dessa, keken met

smachtend verlangen uit naar de uiteindelijke bevrijding. Duizenden en nog eens duizenden overleefden deze hel niet. Tienduizenden Nederlandsche krijgsgevangenen, verspreid over geheel Azië bezweken onder ondragelijke omstandigheden. Duizenden vrouwen, kinderen en ouden van dagen stierven een ellendigen dood in de concentratiekampen. Tienduizenden Indonesiërs vonden een einde, ver van hun geliefden geboortegrond, waar zij, als geen ander volk ter wereld, zoo gehecht aan waren. Maar ook duizenden, blank en bruin, overleefden dezen vreeselijken tijd, gedragen door hun onwrikbaar vertrouwen in de toekomst. Een golf van dankbaarheid steeg onder deze millioenen op, toen dan eindelijk de eerste berichten over het einde van den oorlog binnen begonnen te druppelen. Zieken op hun sterfbed vonden weer kracht, om te leven. Anderen was de uiteindelijke vervulling van hun lang gedroomden wensch te machtig en zij stierven tengevolge hiervan een tragischen dood. Nóg woei op Java en Sumatra de zoo gehate vlag met de bloedbol. Nóg bleven mannen, vrouwen en kinderen opgesloten in concentratiekampen en was er uiterlijk niet de minste verandering in hun levensomstandigheden te bespeuren. Nóg was de gehate Jap baas over millioenen en bleef zijn barbaarsche methoden toepassen, of er niets gebeurd was. Maar, wie daarom treurt is een kniesoor. De oorlog was immers afgelopen! Binnenkort zou het land overstromd worden met lachende Tommy's, gevolgd door een heele vloot schepen met levensmiddelen en kleeding. De gehate arrogante Jap zou achter slot en grendel gezet worden en de rollen omgedraaid. Na jarenlange scheiding en onbekendheid met elkanders lot, zouden vrouwen hun mannen terugzien, kinderen hun vaders en moeders. Deze wetenschap gaf kracht, om nog korten tijd alle martelingen en vernederingen te verduren, zelfs met een opgewekt gemoed en lachend gezicht. De clandestiene radio's schalden van overwinningsberichten, gouden beloften voor de toekomst, ontelbare herdenkingen en feestelijkheden. Hiernaar werd met enthousiasme geluisterd, omdat ook ónze tijd immers binnenkort zou komen en wij óók ons aandeel zouden krijgen in al deze geneugten, waarvan de radio ons een voorproefje gaf.

Iedereen trappelde van ongeduld, om aan den slag te gaan. Het Bestuur, om direct terug te keeren naar de afgelegen posten, om daar haar taak weer aan te vangen, die zij 3½ jaar geleden had moeten onderbreken, de planters, om weer terug te keeren naar hun verwaarloosde en leeggeplunderde kostbare ondernemingen, om daar de zaak weer van onder af aan op te bouwen, de militairen, om het geweer weer aan den schouder te nemen en de orde en rust te handhaven.

Maar..... de mensch wikt, doch Mountbatten beschikt!! De Opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten in Zuid-Oost Azië, Lord Louis Mountbatten had n.l. een bevel uitgevaardigd, waarin een ieder verboden werd, de kampen te verlaten, hetgeen uit volkenrechterlijk en militair oogpunt volkomen juist was.

In het volste vertrouwen in de geallieerden werd aan dit bevel gevolg gegeven en bleven de mannen, die Indië weer op moesten bouwen, in de kampen.

De duizenden ex-krijgsgevangenen van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger, die door hun bondgenooten op vreemd grondgebied waren bevrijd, formeerden zich direct tot compagnieën, van compagnieën tot bataljons en van bataljons tot brigades, popelend van verlangen, om hun vrouwen en kinderen en millioenen Indoneziërs, die naar hun komst snakten, te bevrijden. Dat deze taak in eerste instantie aan het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger zou worden opgedragen, vond men algemeen vanzelf sprekend. Enkele gelukkigen, die door de Amerikanen en Australiërs bevrijd waren op de Philippijnen, Nieuw-Guinea en Morotai, konden onmiddellijk deelnemen aan den strijd tegen den toen nog niet gecapituleerden Japanner, schouder aan schouder met hun Amerikaansche en Australische bondgenooten. Bij de landingen te Balikpapan en Tarakan vormden deze soldaten, gezamenlijk met hun strijdmakkers, die na de capitulatie van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger op 8 Maart 1942, naar Australië konden uitwijken, of 3½ jaar lang op afgelegen eilanden in den Indischen archipel den strijd tegen het gele gevaar hadden voortgezet, de eerste troepen, die aan land werden gezet en de spits afbeten. Zij, die na de capitulatie van Japan in andere gebieden door de Engelschen werden bevrijd en niet zoo gelukkig waren, begonnen onmiddellijk verwoed te oefenen en zich gereed te maken voor de landingen op Java en Sumatra.

Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat werd er met enthousiasme getraind. Aanvankelijk met rammelende skeletten, zonder eenige hulpmiddelen, zóó als ze uit de krijgsgevangenenkampen kwamen, zonder keeding en schoeisel, togen zij aan het werk. Maar dank zij verbeterd doorzettingsvermogen van hoog tot laag, gedragen door het ideaal, om vrouwen en kinderen en millioenen bruine broeders uit de klauwen van het stuiptrekkende Japansche monster te bevrijden, was binnen ongelooflijk korten tijd een compleet georganiseerd leger uit den grond gestampt, langzaam aan bij stukken en beetjes door de Engelschen bewapend en uitgerust. Nederlandsche vrouwen en mannen reisden ongehinderd over geheel Java op zoek naar hun familie-leden, de bevolking was vriendelijk en behulpzaam en voorzag de Nederlandsche kampen van extra voedsel.

Medio September 1945, precies één maand na de officieele capitulatie van Japan stond in Singapore een volledig bataljon ex-krijgsgevangenen, goed bewapend en uitgerust, gereed, om haar taak aan te vangen. In Siam waren 3 bataljons geformeerd en vertoefden nog honderden in opleidingskampen. Alles wachtte nog slechts op het bevrijdende bevel, om in te schepen. Doch het heeft helaas niet zoo mogen zijn. Dagen uitstel werden weken, weken werden maanden. Onze Engelsche bondgenooten maakten n.l. terecht bezwaren tegen het gebruik van troepen, geformeerd uit ex-krijgsgevangenen. Maar dank zij een ijzeren discipline schikte men zich in het onvermijdelijke en ging enthousiast door met de dagelijksche training, aldus de paraatheid met den dag opvoerend. Ondertusschen kwamen de eerste verontrustende berichten over Java binnen, die groote bezorgdheid wekten onder de familieleden in den vreemde, waardoor hier en daar het moreel begon te dalen. 28 September 1945 waren de eerste

geallieerde troepen, tezamen 1 divisie vormend, te Tandjong Priok geland. Met deze kleine troepenmacht, die hoofdzakelijk uit Britsch-Indiërs bestond, was men alleen in staat de steden Batavia, Semarang en Soerabaia te bezetten. Met uitzondering van de stad Bandoeng, dat later bezet zou worden, werd geen verder gebied bezet. De ontwikkeling van de situatie op Java en de Indonesische mentaliteit kennende, was dit voor de ingewijden de eerste donderslag bij helderen hemel. In de drie bovengenoemde steden werden de poorten van de concentratiekampen opengeworpen en werden de bevrijden hartelijk onthaald. Doch dit aantal vormde slechts een zeer klein percentage van de groote „bulk", die nog in het binnenland van Java achter slot en grendel zat.

Geallieerde expedities trokken vanuit Semarang het binnenland van Java in naar Ambarawa, waar eenige duizenden vrouwen en kinderen nog gevangen zaten. De bevrijding van deze ongelukkigen verliep niet zooals te wenschen was. Slechts een betrekkelijk klein aantal kon per dag worden afgevoerd. De achterblijvenden hadden dagelijks toenemende beschietingen, zelfs met mortieren en artillerie, en fanatieke aanvallen van Indonesische desperado's en extremisten, te verduren. 's Nachts explodeerden midden in het kamp artillerie- en mortiergranaten, dood en verderf zaaiend onder tientallen vrouwen en kinderen. De dappere Ghurka's, die onder zeer moeilijke omstandigheden het bevrijdingswerk moesten uitvoeren, hebben hier prachtig werk verricht. Doch de situatie verslechterde met den dag, zoodat van een verdere evacuatie moest worden afgezien, en de bevrijdingstroepen teruggetrokken werden op Semarang. Wie beschrijft de wanhoop en angst van den achterblijvenden, die verder aan hun lot werden overgelaten. Sinds dien zwarten dag hebben geen geallieerde troepen zich meer in het binnenland van Java vertoond. Tot overmaat van ramp knoopte de bevelvoerende Generaal van het Engelsche Leger, Generaal Christison, onderhandelingen aan, met de door de Japanners op 17 Augustus 1945 (dus 2 dagen na de officiële Japansche capitulatie) officieel geproclameerde „Republiek Indonesia". De machthebbers van deze schijnrepubliek, die niet door het volk waren gekozen, doch door den Japanners waren aangesteld (Soekarno, de leider van deze „Republiek" ontving op 16 Augustus 1945, 1 dag na de officiële Japansche capitulatie, nog persoonlijk te Saigon zijn laatste instructies van Graaf Terauchi, bevelhebber van het Keizerlijke Japansche Leger in Zuid-Oost Azië), hadden de prachtige gelegenheid, die hun geboden werd tusschen het tijdstip van de Japansche capitulatie en de eerste landing van de geallieerde troepen op 28 September 1945, met beide handen aangegrepen, om hun positie te verstevigen, een „regeering" te organiseren, een machtig propaganda-apparaat in bedrijf te stellen en een leger uit den grond te stampen. Dit leger werd voornamelijk gerecrueteerd uit gewezen Indonesische vrijwilligers in het Japansche Leger (de zgn. „Soekarillahs", genoemd naar den president der „Republiek" Soekarno, die tijdens de Japansche bezetting „beschermheer" van dit vrijwilligersleger was) en den Indonesischen dienstplichtigen (zgn. „Hei-ho's") in het Japansche Keizerlijke Leger. Zij

streden op Nieuw-Guinea in de voorste linies, schouder aan schouder met hun Japansche wapenbroeders tegen de geallieerden.

Op Java en Sumatra werd de chaos met den dag grooter. De „republikeinsche” potentaten stelden, aangemoedigd door hun succes en door den moreelen steun van communistische arbeidersorganisaties in het buitenland, steeds grootere en onzinniger eischen. In de door de geallieerde bezette steden, vierde het terrorisme hoogtij. Schietpartijen in het hartje van de stad waren een gewone dagelijksche gebeurtenis. Kampen met vrouwen en kinderen werden iederen nacht beschoten en aangevallen onder de oogen van onze geallieerde bevrijders. Huizen werden geplunderd en in brand gestoken, Europeanen afgeslacht.

Op klaarlichten dag werden in het hartje van de stad Europeesche en Chineesche vrouwen, kinderen en mannen gekidnapt en in naburige kampongs afgeslacht. Convooiën evacueerende vrouwen en kinderen onder geallieerde bescherming, werden aangevallen en uitgemoord. Wat in het binnenland gebeurde, kon slechts gegist worden. De „repeoblik” had nergens anders tijd voor, dan om te zorgen zoo gauw mogelijk in het zadel te komen met uitbuiting van den bestaanden toestand van anarchie, blankenhaat aan te kweken en ontroerende propaganda tegen de wreede blanke onderdrukkers in het buitenland te maken. De miljoenen bevolking moest maar zorgen, dat zij dezen chaotischen tijd doorkwam, zonder voedsel, kleeding of steun van de regeering. Het geheele land was in zich zelf verdeeld. Horden extremisten overvielen hun eigen landgenooten in de dessa, op zoek naar voedsel en rijkdom. Moordend en plunderend trokken zij over geheel Java. Wie niet vóór hen was, was tegen hen en moest derhalve van den aardbodem weggevaagd worden. Duizenden jongere Indonesiërs sloten zich uit avontuur en zucht naar macht en rijkdom bij deze horden aan. Zoo groeide dit leger onverlaten met den dag en kon de „repeoblik” zich beroepen op een leger van honderdduizenden, die hun leven veil hadden voor het groote „ideaal”.

In Batavia sleepten deze onderhandelingen zich voort, zonder eenig resultaat.

In November 1945 was de chaos ten top gestegen. Duizenden fanatieke extremisten voerden een grootscheepschen aanval uit op Soerabaja met inzet van Japansche tanks en voertuigen. 3 Weken lang heeft hier de strijd tegen deze onverlaten gewoed. Na afloop van den strijd, hooft Soerabaja met haar vele puinhopen en ontwricht economisch leven, een triesten aanblik.

In Bandoeng arriveerden de eerste geallieerde troepen eind October 1945. Deze stad heeft een paar maanden in volkomen staat van beleg geleefd, geheel omsingeld door duizenden extremisten, afgesneden van de buitenwereld, en afhankelijk van aanvoer van levensmiddelen vanuit de lucht en over den convooiweg, die 200 km. dwars door „republikeinsch gebied” liep. Convooiën van Batavia naar Bandoeng moesten zich vechtend een weg door dit gebied banen en deden er soms 5 dagen over (in normale tijden 4 uur). Het Zuidelijke gedeelte van de stad Bandoeng bleef tot Maart in handen van de

extremisten. De spoorbaan, die dwars door de stad loopt, vormde de demarcatielijn, die niet door de Engelsche troepen werd overschreden. Het Noordelijke gedeelte van Bandoeng werd dagelijks vanuit het Zuidelijke gedeelte, waar de extremisten officieel vrij spel hadden, beschoten. Toen eindelijk ook de Engelschen deze krankzinnige situatie al te dol begon te worden en zij ontruiming van het Zuidelijke gedeelte van Bandoeng gelastten, waartoe zij de extremisten 3 × 24 uur den tijd gaven, maakten deze van de hun toegestane termijn dankbaar gebruik, om tientallen woningen en kostelijke gebouwen in de asch te leggen. Het handjevol K.N.I.L. troepen, dat kans had gezien, om in October 1945 tusschen de mazen van het net door te glippen en op Java te landen, heeft gedurende die geheele periode op Java een titanenstrijd gevoerd in de uitoefening van hun taak. Dag en nacht waren zij in de weer met het afslaan van aanvallen op vrouwenkampen, met het beveiligen van transporten, met het bezetten en verdedigen van vitale punten in gebieden, waar zich nog geen Engelschman had vertoond. Depok, Tjililitan, Kalibata, Kebajoran, Pasirminggoe, Pondok Gedeh, enz., zijn namen, die een gulden bladzijde vormen in de geschiedenis van dit legertje.

Zoo was de toestand op Java, die vrijwel tot Maart 1946 voortduurde. De chaos was onoverzienbaar en de groote menigte, die hier dagelijks getuige van was, begon langzamerhand de hoop op eenige verbetering op te geven en beschouwde het geheele land reddeloos verloren. Maar de geschiedenis stond niet stil. Generaal Christison had al eenigen tijd geleden het veld moeten ruimen en werd vervangen door Generaal Mansergh, die met de politieke erfenis van zijn voorganger zat opgescheept, doch met zijn beide beenen op den grond stond en een geheel anderen koers ging sturen. Java stond in het brandpunt van de wereldbelangstelling, een belangstelling, die grootendeels niet erg vleierend was voor de Nederlanders en Engelschen, dank zij een fel gevoerde propaganda door de „repeoblik Indonesia” en een volkomen passiviteit t.a.v. rechtzetting der feiten van onzen kant. De feitelijke toestand op Java werd door de wereld geheel uit het oog verloren en ontaardde in duister politiek gewroet. Iedereen moest een duit in het zakje gooien, heele naties, die nog nooit van het bestaan van Nederlandsch-Indië hadden gehoord, roerden de groote trom en verkondigden voorgebrabbelde meeningen. Overal in de wereld gingen protesten op tegen de aanwezigheid van Engelsche troepen op Java en de „onderdrukking” van de voor haar „idealen” strijdende republiek Indonesia, door de „koloniale uitbuiters”.

Waar ons, eens zoo rijk land, tengevolge van de Duitsche bezetting volkomen berooid was en voor een bankroet stond, waren wij geheel afhankelijk van het buitenland en derhalve niet in staat, tegen de geheele wereldopinie in, onze eigen koers te sturen, zooals die naar onze oprechte overtuiging gestuurd moest worden. Degene, die hier het meest onder te lijden had, was de millioenenbevolking van Java en Sumatra, die niet begreep, waarom de „belanda”, die vroeger voor hen zorgde, hen thans in den steek liet. Het land stond aan den rand van den afgrond, waaraan geen redding mogelijk leek.

NEDERLAND SPRINGT IN DE BRES

Uitgeput als het Nederlandsche volk, na de afwerping van het Duitsche juk, zich weer moeizaam oprichtte, was het zich toch bewust van het feit, dat de oorlog nog niet was afgelopen en dat Japan nog moest worden verslagen. Duizenden oorlogsvrijwilligers, jonge jongens van 17, 18 jaar en ook ouderen, grootendeels kerels, die gedurende de Duitsche bezetting, met inzet van hun leven dikwijls, onvermoeid ondergronds hadden doorgestreden, stelden zich spontaan ter beschikking van de regeering, nog vóór deze een beroep op hen had gedaan, om den strijd tegen Japan aan te binden, dat nog geheel Nederlandsch-Indië had bezet. Men wist niet, hoelang de oorlog nog zou duren. Aangezien echter practisch niets was overgebleven van het vooroorlogsche leger (vele bevonden zich nog in krijgsgevangenschap), moest een geheel nieuw leger worden opgebouwd uit deze oorlogsvrijwilligers, stoottroepen, die reeds actief in den strijd tegen Duitschland hadden deelgenomen en de B. S. Materiaal, kleeding en wapening was er niet. Men beschikte alleen over een aantal jonge, met idealen bezielde Nederlanders, waarvan het gros nog nooit een militaire training had ontvangen. Vóórdat er een eenigszins georganiseerd geheel was verkregen, summier uitgerust met de hoogst noodige bewapening en kleeding, moest er nog heel wat water naar de zee vloeien. Eerst in September kon men overgaan tot de oprichting van de eerste Bataljons en Regimenten, waarna, met behulp van Engelsche Instructeurs begonnen kon worden aan de elementaire militaire opleiding, aanvankelijk in eigen land, later voortgezet in Engeland. Inmiddels was Japan echter op 15 Augustus 1945 gecapituleerd. Overal ter wereld was een groot tekort aan bezettingstroepen, zoowel in Europa als in Azië. De aanvankelijk voor den strijd tegen Japan bedoelde bataljons oorlogsvrijwilligers en stoottroepen zouden hierin een aandeel nemen en wel op de eerste plaats in de bezetting van eigen bevrijd gebied in Azië. De ongunstige militaire ontwikkeling op Java en Sumatra eischte een onmiddellijk ingrijpen en het was van vitaal belang, zoo snel en zooveel mogelijk zettingstroepen te sturen, om de orde en rust te handhaven. Zoo ving in October 1945 de eerste Bataljons, na een minimum militaire training, hun lange zeereis naar het verre Oosten aan.

De eerste troepen maakten een maandenlange zeereis, aangezien hun bestemming steeds veranderd werd in verband met den zich dagelijks wijzigenden politieken toestand. Het eerste land, dat aangedaan werd, was Australië, waar onze troepen echter geen kans

kregen aan land te gaan, tengevolge van de houding van de Australische kaaiwerkers, die de heele regeering in hun zak hadden. De ontvangst was niet bepaald vriendelijk. Op echte kaaiwerkersmanier werden onze troepen, die zich aan boord bevonden, vanaf de kade uitgeweid door de Australische havenarbeiders tot groot vermaak van onze jongens, die na de lange taaie zeereis, zoo'n afleidinkje met beide handen aangrepen. Zij dienden de schreeuwers op de kade op onge-zouten Hollandsche manier van repliek en vonden een gereede aanleiding, om aan boord schoon schip te maken en alle overtollige blikken, leege flesschen, rotte tomaten en sinaasappelen over boord te gooien. Na een paar dagen op de reede gelegen te hebben, voer het schip weer af, bestemming Java, hetgeen echter niet doorging. Toen het schip op de reede van Batavia was aangekomen, bleek alras, dat de aanwezigheid van Hollandsche troepen op Java door de Engelschen nog niet gewenscht werd en werd het schip met zijn lading doorgestuurd naar Singapore, waar de troepen in December '45 na een 2 maanden lange zeereis aan wal werden gezet, na eerst nog een paar dagen op de reede van Singapore te hebben gelegen.

Dit waren de eerste Nederlandsche troepen, bestemd voor Java, die op Malakka landden, alwaar inmiddels reeds 2 bataljons K.N.I.L. troepen uit ex-krijgsgevangenen waren geformeerd. Ook de Nederlandsche mariniersbrigade, die gedurende den oorlog in Amerika een volledige militaire training had ondergaan en prachtig was uiterust, moest Java aan haar neus laten voorbijgaan en werd in Malakka gedeponneerd. De ellende zou nu pas beginnen. Heel Malakka zat vol Engelsche troepen, die, in eigen land, uiteraard de beste accommodatie in de groote steden waren toebedeeld. Bovendien vertoefden in Singapore tienduizenden evacuees uit Nederlandsch-Indië, in afwachting van hun verder transport naar Nederland, die ook ondergebracht moesten worden. Ook hier heerschte woningnood, zooals overal elders ter wereld. Inmiddels arriveerden steeds meer Nederlandsche troepen, die in Malakka aan wal werden gezet. In de groote steden was geen plaats voor hen. Maar daarom niet getreurd. Malakka was groot en er waren genoeg onbewoonde gebieden in het hartje van de rimboe, om onze tenten op te slaan. Zoo verrezen in geheel Malakka van Soengei Patani in het Noorden tot Singapore in het Zuiden, enorme rijen tentenkampen en barakken. Hollandsche troepen doorkruisten het geheele land van de ééne bestemming naar de andere. In de treinen in Malakka hoorde men meer Hollandsch spreken dan Engelsch. Singapore was een geheel Hollandsche stad geworden. De Hollanders waren in Malakka zeer populair bij de Inheemsche bevolking en de Eurasians, met wie zij onmiddellijk hartelijk contact hadden en onderhielden, hetgeen de zwartjes in een Engelsche kolonie niet gewend waren.

Ongelooflijk veel werk werd in Malakka door de Hollanders verricht. Vreemd in het land, onbekend met bevolking en klimaat waren deze Hollandsche jongens hier gedeponneerd in het hartje van de rimboe, tientallen soms honderdtallen mijlen ver van de bewoonde wereld. Zij begonnen met letterlijk niets. Geen materiaal, geen gereedschappen, geen organisatie. Maar iedere Hollandsche jongen

heeft twee handen aan het lijf en zit niet gauw bij de pakken neer. En met deze duizenden maal twee handen togen zij aan het werk, werden de kampen opgebouwd, tenten opgezet, barakken in elkaar getimmerd, afwateringsgoten gegraven, latrines gebouwd, cantines ingericht enz. enz. En na een maand was de zaak dik voor elkaar en kon iedereen met trots op zijn werk, dat hij geheel alleen, zonder hulp van buitenstaanders, had opgebouwd, terugzien. Veel Hollandsche handelsgeest en handigheid werd vereischt, om de hoogstnoodige accommodatie en een beetje comfort bij elkaar te scharrelen. Maar dat is een Hollandsche jongen best toevertrouwd. Het „stunten”, „versieren” en „organiseeren” was niet van de lucht en de één trachtte de ander hierin te overtroeven. Maar het kwam voor elkaar. Ieder had een dak boven zijn hoofd, al wilde dit nog wel eens lekken tijdens tropische stortbuien, ieder had minstens een plank of een grondzeiltje om op te slapen en een bord of ander blikken apparaat, om uit te eten.

Ondanks al deze moeilijkheden, die moesten worden overwonnen, werd echter het groote doel waartoe zij gekomen waren, niet uit het oog verloren, n.l. de a.s. bevrijding van Nederlandsch-Indië. Dies werd tusschen den strijd om het bestaan, nog zoo goed en zoo kwaad als het ging, druk militair geoefend. Iedereen gaf, wat hij geven kon. Doch ook op dit gebied moesten nog enorme moeilijkheden worden overwonnen. Alhoewel even voor de aankomst der Hollandsche troepen, de reorganisatie van het nieuwe leger door een handjevol K.N.I.L. officieren, ex-krijgsgevangenen, die zich op Malakka bevonden en zich hiertoe vrijwillig, dan wel aangewezen, hadden beschikbaar gesteld, summier was voorbereid, ontbrak practisch nog alles. Er waren geen officieren voor de meest noodzakelijke staffuncties, er was geen wapening, geen materieel, er waren geen onderlegde instructeurs. In Kuala Lumpur was het hoofdkwartier der Nederlandsche troepen op Malakka opgericht. De kantoren van deze kleine staf draaiden dag en nacht door. Het heele leger moest nog worden opgebouwd, organisaties van de op te richten brigades moesten worden ontworpen en uitgewerkt, officieren en manschappen in het raam van deze organisaties, moesten over de geheele wereld bij elkaar worden geschraapt. Liaison-officieren reisden per vliegtuig en per trein heel Malakka en Siam af, om de noodige officieren, instructeurs en manschappen bij elkaar te ronselen uit de verschillende krijgsgevangenkampen. In Malakka bevonden zich in Februari 1946 ruim 20 Bataljons Nederlandsche troepen, die in brigade-verband moesten worden geformeerd, hetgeen neerkwam op 6 brigades, waarvan voor iedere brigade het commando en de staf bij elkaar moest worden gezocht. De meeste brigades begonnen met een brigade-commandant, een hoofdofficier van het K. N. I. L., en een toegevoegd officier. Maar de brigadestaven kwamen bij elkaar, de instructeurs werden bij elkaar geschraapt, de organisatie kwam daadwerkelijk op pooten, wapening werd met heel veel gescharrel en gepraat bij elkaar gekregen, oefenprogramma's werden ontworpen, de militaire training onder leiding van Engelsche en K. N. I. L. instructeurs nam een aanvang.

DE „W“-BRIGADE WORDT GEBOREN EN GEDOOPT

15 Februari 1946!! Op dezen gedenkwaardigen datum werd officieel de „W“-Brigade opgericht en organiek ingedeeld in het groeiende nieuwe leger.

15 Februari 1946!! Een mijlpaal in de geschiedenis van het Nederlandsche volk en van Nederlandsch-Indië. Alweer een Nederlandsche Brigade, thans de „W“-Brigade, nadat kort tevoren de T-, U- en V-Brigade, eveneens bestaande uit Nederlandsche oorlogsvrijwilligers en stoottroepen, waren opgericht. Weer een onverbreekelijke eenheid van 3500 Hollandsche jonge kerels, jongens van stavast.

De „W“-Brigade werd geboren op de maagdelijke roode klei, aan den verren horizont omringd door oliepalm plantages, van het kamp Chaah, ruim 100 mijl van Singapore, in het hartje van Malakka. Chaah, een voormalig Japansch vliegveld, aangelegd door blanke en bruine krijgsgevangenen, waartoe mandje voor mandje met zand, mijlen ver uit den omtrek, uit de bergen moest worden uitgegraven. Chaah, de hel van roode klei, of liever roode mergel, de brandende zon, de ontzettende tropische regenbuien die alles in een grooten modderpoel herschiepen en de tenten wegspoelden. Geen water, geen licht, geen accommodatie, alleen maar een kali op een half uur afstand, waarin je al je huishoudelijke karweitjes verrichtte.

Op deze roode vlakte, een enorm tentenkamp, waarin onze jongens waren ondergebracht met vijf, zes man in één tent. Op den datum van oprichting der „W“-Brigade, bestond de brigade uit 3 zgn. Lichte Infanteriebataljons Oorlogsvrijwilligers en Stoottroepen, t.w. het Ie Bataljon en het IIe Bataljon van het 4e Regiment Infanterie en het IVe Bataljon Stoottroepen.

De oprichting en omzwervingen van deze bataljons, vóórdat zij uiteindelijk in Chaah terecht kwamen en in de „W“-Brigade werden opgenomen, vormen een verhaal op zich zelf, waarvan hieronder een kort resumé volgt.

II-4 R. I. werd op 27 Augustus 1945 te Haarlem opgericht, d.w.z. op 27 Augustus 1945 werd het bevel gegeven tot oprichting van dit bataljon, waarvan de autorisatie op 17 September 1945 tot stand kwam. Het bataljon werd samengesteld uit diverse eenheden, o.a. uit de gewesten Amsterdam, Noord-Holland, Veluwe en Utrecht. De kern echter kwam uit Gewest XII, Haarlem en omstreken. Tot Bataljonscommandant werd benoemd de res. 1ste Luit. Ch. van Kammen en tot second in command de reserve 2e Luit. E. H. Sydzes.

Reeds in Juni 1945 werden de voorbereidende maatregelen getroffen en vertrok een compagnie kwartiermakers naar Noordwijkerhout, alwaar in het gebouwencomplex „Sancta Maria” de legering werd voorbereid. Weldra werden deze kwartiermakers gevolgd door de andere eenheden en was de formeering van II-4 R. I. een feit geworden. Medio September 1945 werd een Engelsch trainingsteam ingedeeld, dat tot taak had, toezicht te houden op de militaire training der manschappen. Ook werd omstreeks denzelfden tijd de zoozeer begeerde uitrusting en kleeding ontvangen, zoodat het bataljon er eindelijk „militair” begon uit te zien. De tijd, doorgebracht in het gebouwencomplex „Sancta Maria” was een zeer aangename en nuttige tijd. Er werd duchtig geoefend en er werden tallooze wachttjes geklopt, welke nu niet altijd bepaald leuk waren. Om er één te noemen: de wacht bij het radiostation en bij de munitieopslagplaats. Menig stoer soldatenhart in spé heeft daar wel eens wild geklopt, als men een verdacht geluid hoorde..... Sancta Maria was n.l. een krankzinnigengesticht.

Onder de aangename herinneringen noem ik b.v. alleen maar de lieve verpleegstertjes!!! Zooals overal elders deden ook onder dit bataljon de wildste geruchten de ronde. Eerst bijvoorbeeld ten aanzien van de uitrusting, zooals: „Morgen zal het arriveeren”. Kwam het niet, dan zou het een andere dag komen, enz. Zoo ging het door, totdat eindelijk toch het zoo zeer begeerde goed aankwam. Een ander populair gerucht was dat, betreffende het vertrek naar Engeland.....

De tijd snelde echter voort en hield met dergelijke geruchten geen rekening. Gedurende haar verblijf te Noordwijkerhout werd het Bataljon bezocht door vele hooge autoriteiten, o.a. door de Brigadier Knox. Bij de inspectie van het bataljon werd o.a. ook de manschappeneetzaal bezocht. De Brigadier constateerde onmiddellijk, dat er geen zout op tafel stond en maakte hierover een opmerking. De Bataljonscommandant, ook niet van gisteren, merkte op, dat het zout door de koks in het eten werd verwerkt, zoodat een zoutvaatje op tafel overbodig was. Hoe pijnlijk werd echter de situatie, toen tijdens de lunch één der Mess-bedienden, vlak voor het bord van Brigadier Knox een mosterd- en zoutstel op tafel plaatste.....! Met het verstrijken van den tijd, kwam dan toch eindelijk het moment, dat het bataljon zou gaan vertrekken, de wijde wereld in. Op 15 November 1945 werd een afscheidsavond georganiseerd, waarbij o.m. ook Major Thomas van het Engelsche trainingsteam aanwezig was. De manschappen van het Bataljon verzorgden dezen avond geheel, op één uitzondering na, die niet tot het Bataljon behoorde en dat was „Jetje” van Radio Oranje, die een uitstekend programma ten beste gaf, dat zeer in den smaak viel, gezien het daverend applaus.

17 November 1945 was voor II-4 R. I. wel een zeer bijzondere dag. Op dezen dag bracht n.l. Prins Bernhard een bezoek aan het bataljon. De ter gelegenheid hiervan door den prins afgenomen parade met een daarop volgend defilé werd een groot succes.

22 November 1945 maakte het thans geheel aangekleede ba-

taljon, met vliegend vaandel en slaande trom een marsch door Haarlem, de bakermat van het bataljon.

25 November 1945 was ook een zeer belangrijke dag in de annalen van II-4 R.I. Op dezen datum werden n.l. verschillende nieuwe officieren benoemd en bevorderd, waaronder de bataljonscommandant, die den kapiteinsrang maar oversloeg en zoo maar ineens bevorderd werd tot majoor. Op 28 November werden de pas benoemde officieren plechtig beëdigd. Na de beëdiging werden de officieren en manschappen van het bataljon in de gelegenheid gesteld, den verdere dag bij hun familieleden door te brengen, want..... dit was de laatste dag van het bataljon op Nederlandschen bodem.

29 November 1945 vertrok n.l. het eerste gedeelte van het bataljon te drie uur 's middags naar Leiden, te half vijf gevolgd door de rest. Op de wagons van den trein, die het bataljon vervoerde, waren diverse leuzen gekalkt, zooals: „Batavia v.v.", „Op naar Soekarno", „Op naar de zwarte vrouwen!" enz. enz.

Het vertrek uit Leiden! Een laatste handdruk, een laatste groet werd gewisseld. De trein, waarin de troepen werden vervoerd, was niet bepaald geriefelijk te noemen. Kapotte ruiten en slecht materieel. Een gedeelte van het bataljon moest bij gebrek aan ruimte zelfs in een beestenwagen worden gestouwd. De reis verliep ook niet al te vlot. Even voorbij Haarlem liepen 2 wagens vast, zoodat dit gedeelte bleef staan, terwijl de rest doortreed naar Amsterdam. Bij aankomst aldaar kwam men er pas achter, dat men een gedeelte van het bataljon kwijt was. Het verdere gedeelte van de reis tot Amsterdam verliep vlot, alhoewel de accommodatie unaniem „pet" werd genoemd. Geen verwarming, geen verlichting, niets van dat al. Per slot van rekening waren het „maar" oorlogsvrijwilligers. Om 12 uur aankomst te Ostende. De overtocht naar Engeland verliep rustig en kalm. Voor het grootste gedeelte der manschappen was deze zeereis de eerste en het beviel ze best. Vooral toen de kust van Engeland in zicht kwam. Het was een prachtig gezicht, deze grauwe rotsen, die steil uit zee opstegen. Tegen half vijf 's middags op 30 November 1945 meerde het schip aan de kade en werd voor het eerst voet aan wal op vreemden bodem gezet. De ontscheping verliep vlot. Direct na de ontscheping ontving iedereen zijn eersten Engelschen maaltijd, wel iets anders als de degelijke Hollandsche pot, maar het smaakte uitstekend. Al gauw hierna arriveerde de trein, die het Bataljon naar East-Hampsteadpark (Wokingham) zou vervoeren. Wat een verschil met Holland. Prachtige wagens, volop verlichting, verwarming, heerlijk zachte kussens. Maar ja, Holland was door den Duitscher geheel weggeroofd en Engeland niet.

Het was jammer, dat het geheel donker was, zoodat van het landschap niets te zien was. Na een reis van drie uur arriveerde het transport te Crowthorne. Hier werd uitgestapt en de tocht verder met den „beenenwagen" voortgezet. Na een fiksen marsch werd dan eindelijk de eerste voorloopige verblijfplaats bereikt, het kamp East-Hampstead.

Het kamp bood, bij de eerste kennismaking wel een vreemden aanblik. Het bestond n.l. geheel uit wat de Engelschen noemen

„huts". Men kon deze „huts" het beste vergelijken met groote doormidden gezaagde wijnvaten. Het was er behoorlijk koud en het tochte flink. Daar er bovendien een order was uitgevaardigd, dat de kachel niet vóór 5 uur 's avonds mocht branden, was de temperatuur overdag allesbehalve aangenaam te noemen.

Kort na de aankomst van het bataljon, mocht het kamp zich verheugen in het bezoek van hoogwaardigheidsbekleeders van diverse pluimage.

De Kerstdagen braken aan. Het bataljon ontving een aantal kisten met versnaperingen enz., hetgeen uiteraard zeer op prijs werd gesteld. De groote Kerstmaaltijd zal door de manschappen niet licht vergeten worden. De officieren bedienden n.l. de manschappen.

Zij sjouwden het eten aan, verdeelden het, maakten de gamellen schoon en knapten verder allerlei karweitjes op, die bij zoo'n grooten maaltijd te pas kwamen. Het geheel was een komisch gezicht. Men zag officieren rondlopen met een wit schortje voor of met een koksmuts op!! Vele militairen ontvingen persoonlijke invitaties van burgers, om de Kerstdagen in huiselijken kring te komen doorbrengen, waarvan een dankbaar gebruik werd gemaakt.

30 December 1945 was de groote dag, dat het bataljon sloop zou gaan naar het verre Oosten, naar Java, zooals iedereen verwachtte. Even vóór het vertrek kwam Prins Bernhard nog persoonlijk afscheid nemen van het bataljon.

Te half twaalf 's nachts stond alles aangetreden, om de groote reis aan te vangen. Eerst werd er naar Crowthorne getippeld, hetgeen heelemaal niet mee viel, aangezien de weg zoo glad als spek was. Van Crowthorne per trein naar Southampton. Bij aankomst in Southampton kon het bataljon zóó uit den trein, via een loods, overstappen op het 23.000 ton groote troepentransportschip „Alcantara", dat gedurende de komende weken het verblijf voor het bataljon zou zijn. Omtrent het verloop van de reis kunnen wij kort wezen. Alles wat men zag was volkomen nieuw voor velen en men raakte niet uitgekeken. Bij het opnoemen van plaatsen zal een ieder de reis weer duidelijk voor den geest komen. Het eiland Wight, de Atlantische Oceaán, Gibraltar, de Middellandsche zee en de storm die daar woede, Algiers, Tunis, Port-Saïd, het Suez-kanaal, de Bittermeren, Suez, de Roode Zee, de berg Sinaï, de Indische Oceaán met zijn vliegende visschen, de ontmoeting met de Johan van Oldenbarneveld in volle zee enz. enz. Menigeen zal aan dezen tijd met genoegen terugdenken, al was het dan ook, dat de voeding aan boord teleurstelde.

23 Januari 1945 lag de „Alcantara" op de reede van Singapore. Er moesten nog zes dagen aan boord worden doorgebracht, alvorens begonnen werd met ontschepen. Met L.S.T.'s werden de manschappen aan wal gezet. Even een korte wandeling naar het station, waar het gezelschap zou instappen, om de reis naar de binnenlanden van Malakka te aanvaarden. Oorspronkelijk was het vertrek van den trein vastgesteld op half negen 's avonds, doch alras bleek, dat het vertreksein eerst den volgenden dag om 8 uur 's morgens zou worden gegeven. De nacht moest dus noodgedwongen op het perron worden

doorgebracht, wat niet bepaald aangenaam was. Maar eindelijk stoomde het vieze stoffige treintje af, richting Malakka. De reis zelf vond iedereen „machtig”. Op ieder station (en het waren er vele) werden sigaretten geruild voor bananen, ananas en andere Indische vruchten. Wat het natuurschoon betreft, men moet het zelf gezien hebben, om het te kunnen beschrijven.

Na een lange reis van ruim vier uur stapte het bataljon op het stationnetje Labis uit. Stoffig en wel, maar toch blij, met het eind van de lange reis, die heel wat stijve ledematen had veroorzaakt. Daarna het laatste stukje per auto naar Chaah en de wereldreis was beëindigd.

I-4 R.I. werd te Den Haag opgericht op 25 December 1945 en was geformeerd uit oud-partisanen als de B. S. en de K. P. en oorlogsvrijwilligers, voornamelijk afkomstig uit Zuid-Holland. Reeds vóór de officieele oprichting kwamen in Den Haag de groepen B. S. van het gewest den Haag en van de districten Leiden, Delft, Woerden, Boskoop, Nieuwveen en andere plaatsen bijeen.

Secties en pelotons werden gevormd. De training naar eigen inzicht en met weinig materiaal werd snel ter hand genomen.

De kwantiteit en kwaliteit van de voeding werd hoog opgevoerd en weldra steeg het aantal calorieën tot een hoogte, die wij in geen jaren gekend hadden. Het nieuwe leger groeide gestadig, ook wat betreft de uitrusting, die in het begin zeer pover was.

De eene soldaat liep met een licht blauwe kiel, de andere met een gedropte Engelsche overall, weer een ander was de gelukkige bezitter van een echt battledress.

Voor ons doel bleek uiteindelijk de Frederikskazerne niet te voldoen en moest er uitgezien worden naar een nieuwe trainingsmogelijkheid, die dan ook weldra gevonden werd in Voorschoten. Dit kampement moest echter op een specifieke wijze in ons bezit worden genomen en hier kon dan ook sprake zijn van een groote stunt. Weldra denderden allerhande auto's het terrein op met meubilair uit de oude kazerne en binnen enkele dagen was ons groeiende bataljon druk in de weer in de nieuwe complexen.

Er kwam schot in de zaak. Kleeding, schoenen, want velen waren reeds aan hun pantoffels bezig, bren-carriers, die wij in Soest met de grootst gepaard gaande moeite, moesten halen, kortom, van alles werd aangevoerd. Steeds meer mannen meldden zich aan en het vereischte aantal mannen voor een Bataljon werd met rassche schreden bereikt.

Vóór men echter geplaatst kon worden, moesten de toekomstige soldaten een „Security” ondergaan, die hen op hun juiste waarde schatte.

Menig man vond hierin een tegenstander, waar hij geen rekening mee had gehouden. Hij had gehoopt een veilig heenkomen te zoeken, en was er een prachtiger gelegenheid, dan onder te duiken in onze gelederen?

Toen de formateurs de hun opgedragen moeilijke taak volbracht hadden, restte nog slechts de bekroning van hun werkzaamheden en

die der onze, n.l. de erkenning van het geheel als een stuk Koninklijke Landmacht, de erkenning van het Bataljon.

Dat de soldaat ongedurig is, bewees wel het feit, dat op regelde tijden redevoeringen werden afgestoken, waarin men ons mededeelde, dat het Bataljon nu gevormd was, dat het weldra erkend zou worden en ook, dat wij spoedig zouden vertrekken.

Voor ons Bataljon viel deze belangrijke dag op den 25en Sept. 1945. I-4 R. I. had nu officieel zijn plaats toegewezen gekregen in de Koninklijke Landmacht. Het enorme gedonder in de recreatiezaal na deze mededeeling was kilometers ver te hooren.

Onze herkenningmelodie, die nu nog over de Lage Landen schalde en alles overstemde, ons „I-4 R.I.“, zou straks klinken over de sawahs en tegen de eeuwige bergen van ons Insulinde.

Een Engelsch trainingsteam leerde ons de laatste infanteriemethoden, die toegepast waren vanaf El Alemein tot aan Rome, en vanaf de kust van Normandië over de puinhoopen van Arnhem tot in de straten van Berlijn.

De Rijn bij Katwijk werd zelfs op een nacht overgestoken en groote schietoefeningen in de duinen waren een dagelijksche bezigheid.

De beëdiging van de Officieren vond in een grootsche plechtigheid plaats op den 2den November 1945.

Den 2den December 1945 liep I-4 R.I., één der vele Bataljons bestemd voor Indië, parade in Ostende. In het donker verlieten wij ons Vaderland en in het donker reden wij de grens over. Maar wij wisten, dat juist in die donkerte een nieuw licht, niet van die eene straatlantaarn, die weer ontstoken was, doch een helder schijnend vrijheidslicht, in Nederland brandende was.

Wij, jonge kerels, bezielde door ditzelfde licht, zouden dit gaan brengen 1000en mijlen overzee, daar waar alles nog in nevelen gehuld was.

I-4 R.I. paradeerend op de boulevards van Ostende, met zijn in elkaar gebombardeerde bunkers en hotels, prijs voor een vrijheid, die toch zoet klinkt, na eerst verloren te zijn geweest, maar nu herwonnen.

De „Prince Charles” bracht ons naar Albion; een rustige overtocht, waarin wij in de vele meeuwen, die ons vergezelden, den laatsten groet zagen van het vaste land.

Engeland herbergde ons in één van zijn „Invasie-kampen”, gelegen bij East-Hampstead en Reading, een stad, die je vanuit het kamp met een taxi, voor een shilling, kon bereiken, om groote hoeveelheden cake te gaan eten, zoodat de magere en eeuwig aan-de-alanke-lijn-doende Engelschman, zijn oogen niet kon gelooven, dat een Hollander zoo onbeschaamd was, om zooveel te nuttigen. Liefst kocht je dan na afloop van den maaltijd nog een heel cakebrood voor onderweg.

De dienst bestond in hoofdzaak uit de drie appels, die afgenomen werden. Daar tusschendoor werd geëxerceerd, uitrusting uitgereikt en alles geregeld voor een spoedig vertrek.

In de doorgezaagde zeppelins van gegolfd plaatijzer en een betonnen vloer, stond in het midden een potkachel, die wanneer wij de Engelsche distributie hadden moeten aanhouden, evengoed uitgelaaten kon worden. Weldra stond dan ook onder ieder bed een gevulde ration-kist of kit-bag met de fijnste Engelsche anthraciet.

Ons eerste Kerstfeest overzee werd op zeer gepaste wijze gevierd en de vooravond van dit Heilig feest zullen velen niet licht vergeten.

Toen Prins Bernhard ons op een zonnigen, maar kouden morgen, met een bezoek kwam vereeren, begrepen wij, dat het vertrek niet lang meer op zich zou laten wachten. De groeten, die Z. K. H. van H. M. de Koningin en Zijn Vrouw overbracht, waren hartelijk.

De toezegging, welke Z.K.H. deed, voor wat betreft de eventueele moeilijkheden op financieel gebied, was een pak van het hart voor menig soldaat.

31 December 1945 zal een der vele herinneringsdata blijven voor ons allen. Vóór ons lag een schip, groot 23.000 ton, een troe-pentransportschip, dat de Duitsche duikbootoorlog had weten te doorstaan, dat duizenden gebracht had naar de frontgebieden.

De Naam: „ALCANTARA”.

Vanuit den trein te Southampton tilde je je kitbag op de schou- ders, nam je een kaartje in ontvangst, waarop het dek, waar je deze reis zou komen te liggen, stond vermeld, je struikelde over allerlei richels en randen en je viel bijna naar beneden van die ellendige steile scheepstrappen; je zocht een plaats op naast een kameraad en je rende weer naar boven.

's Avonds, Oudejaarsavond, pakte je je pen en schreef een brief naar Moeder, Vrouw of Verloofde: „Ik zit hier op een groot schip en morgen zullen wij wel vertrekken. Het is hier wel benauwd, maar ik hou me goed hoor, en Jaap ligt naast mij”.

Den 24en Januari voer de „Alcantara” de haven van Singapore binnen, de steunpilaar van het Engelsche Imperium. Eenmaal ver- overd tot beschaming van Engeland en de wereld, door de ontwaking en machtontwikkeling van het Jappen Herrenvolk, maar nu her- overd en hechter in handen, dan ooit tevoren.

Het zou nog verscheidene dagen duren, eer wij daar voet aan wal zouden zetten, want Malakka zou voor ons de voorpost beteeken- en, vóór de sprong naar Onze Oost een feit zou worden.

Weldra brak de dag aan, dat de Hollandsche bezetting van dit grondgebied een begin nam, en wij per trein van Singapore, o, zalige gedachtenis van een slapeloozen nacht op den steenen vloer van uw station's emplacement, door een machtig, tropisch-schoon landschap, reden naar het stadje Labis. Een oase in de woestijn en tevens be- ginpunt van een auto-rit naar een vlakte, die onze woonruimte zou worden.

Op 15 Februari 1945 was er nog geen Brigade-Staf. Van de kleine 200 man, die de Brigade-staf zouden moeten vormen met alle noodzakelijke diensten, waren op dien datum pas in Malakka aan- wezig: De a.s. brigade-commandant, de Kolonel der Infanterie van het K. N. I. L., H. A. Reemer, afkomstig uit een krijgsgevangen-

kamp op Java, de Chef-Staf, de majoor van den Generalen Staf T. Willer, die in Brandenburg door de Russen uit een Duitsch krijgsgevangenkamp was bevrijd en na een kort verblijf bij zijn gezin in Nederland, zich direct ter beschikking voor uitzending naar Indië had gesteld, en de Reserve Luitenant van het K.N.I.L., W.P. Cochrane, ex-krijgsgevangene Bangkok (Siam) en Ch. J. Kip, ex-krijgsgevangene van Java. Deze vier officieren, waaraan een handjevol administratief personeel was toegevoegd, stonden voor de enorme taak, een complete brigadestaf op pooten te zetten, hetgeen een grooten papieren rompslomp met zich medebracht en tevens, zonder het hiervoor benodigde personeel, de wapening, uitrusting, kleeding, voeding, militaire opleiding enz. enz. voor de geheele brigade te organiseren. Dank zij den enormen arbeid, door dit handjevol militairen in de eerste dagen verricht in een tentje in het kamp Chaah, en later in Kangar Kahang, waarbij dagelijks van 7 uur 's morgens tot diep in den nacht onafgebroken gewerkt werd, begon de zaak te marcheeren. De Brigade kon volledig worden bewapend en aangekleed. De voedselvoorziening liep gesmeerd, oefenprogramma's werden in elkaar gezet en uitgewerkt, cursussen werden voorbereid enz. enz.

Op 16 Februari 1946 werd het commando over de „W“-Brigade tijdens een sobere militaire plechtigheid aanvaard door den Kolonel Reemer, na afloop waarvan de aanwezige troepen voor hun nieuwe brigade-commandant defileerden. Dit was voor de officieren, die elkaar nog niet kenden, tevens een mooie gelegenheid, om met elkaar kennis te maken, waarmede de eerste banden in de brigade werden gesmeed.

Aangezien de legering in het kamp Chaah in den regentijd, alles te wenschen overliet, werd uitgekeken naar een betere omgeving. De keuze viel op Kangar Kahang, eveneens een gewezen vliegveld van de Japanners, waar de terreingesteldheid aanmerkelijk gunstiger was, en op Mersing, een idyllisch plaatsje onder wuivende palmen aan de kust van de Zuid-Chineesche zee.

Op 19 Februari 1946 ging I-4 R. I. over naar het kamp Kangar Kahang, tezamen met den Brigade-Staf, II-4 R.I. had op 12 Februari reeds zijn tenten overgebracht naar Mersing (bofferds) terwijl het IVE Bataljon Stoottroepen zijn heil gezocht had in het plaatsje Sagil.

Op 10 Februari was inmiddels een Engelsch trainingsteam gearriveerd, dat onmiddellijk een aanvang maakte met de oefening van de Hollandsche troepen in de „jungle warfare“. De Britsche Generaal Nicholson, commandant van de 2e Britsch-Indische Divisie te Johore-Baru, gaf op 20 Februari blijk van zijn belangstelling en bezocht het kamp Kangar Kahang.

Op 20 Februari 1946 vingen tevens verschillende cursussen aan bij Engelsche onderdeelen over geheel Malakka, waaraan door ieder onderdeel met eenige officieren, onderofficieren en manschappen werd deelgenomen, die dan na beëindiging der cursus de anderen zouden opleiden met de pas verworven kennis. Cursussen werden o.a. gehouden te Kuala Lumpur, te Labis, Johore Baru en Singapore. Er

werden cursussen gegeven voor de opleiding van compagniescommandanten, pelotonscommandanten, sectiecommandanten, wapenleer, kennis van carriers enz. enz.

Op 27 Februari werden eenige officieren van I-4 R. I. in het kamp Kangar Kahang beëdigd. Op 27 en 28 Februari 1946 inspecteerde de brigade-commandant de geheele brigade en trad het pas opgestelde oefeningsschema in werking. Het oefeningsprogramma was gebaseerd op een training van drie maanden, waarin succesievelijk alles werd behandeld.

De datum van het vertrek naar Java was in de verste verte nog niet bekend, zoodat de tijd, die noodgedwongen in Malakka moest worden doorgebracht zoo nuttig mogelijk werd besteed.

Begin Maart werd bekend, dat het IVe Bataljon Stoottroepen afzonderlijk zou vertrekken naar Menado op Celebes buiten brigadeverband. 9 Maart scheepte het Bataljon te Singapore in op het Ms. „Thedens” en had hiermede zijn kort bestaan in het verband der „W”-Brigade beëindigd. De geruchten, dat het bataljon later op Java weer bij de brigade gevoegd zou worden, kwamen niet uit. Het Bataljon was en bleef te Menado.

Medio Maart 1946 was het geraamte van den brigadestaf gevormd door de tusschentijdsche aankomst van andere K. N. I. L. officieren en kon de zaak definitief gaan draaien.

Koortsachtig werd gewerkt, om het nog ontbrekende materiaal en uitrusting bij elkaar te krijgen, aangezien verschillende geruchten de ronde deden omtrent een spoedig vertrek der brigade naar Java. We wisten, dat we, wat betreft de voorziening van wapening en uitrusting, op Java niets te verwachten hadden, zoodat getracht werd, in Malakka nog zooveel mogelijk aan te vullen.

20 Maart 1946 was de groote dag aangebroken. Op het kantoor van den Chef-Staf kwam n.l. een spoedtelegram binnen uit Johore-Baru, waarin het heugelijke nieuws omtrent het a.s. vertrek der brigade werd bekend gemaakt.

23 Maart 1946 vertrok de zgn. advance-party, de kwartiermakers, die de legering van de brigade moesten voorbereiden, naar Singapore, alwaar zij ingescheept werden aan boord van het ss. „Nevassa”, waar zich ook de X-Brigade op bevond. Bestemming onbekend. Allerlei gokjes werden gemaakt. De uitslagen varieerden van Soerabaja, Semarang en Batavia tot Medan, andere pessimisten voorspelden, dat het wel Japan zou worden. Enkelen veronderstelden Duitschland. Degenen, die hier ernstig op gehoopt hebben (wat ik niet geloof), moesten wel bitter teleurgesteld zijn geworden, toen de reis Zuidwaarts ging. Op 26 Maart 1946 was de groote dag aangebroken, dat de brigade zijn tenten zou opslaan en naar Singapore zou vertrekken, om daar ingescheept te worden, bestemming onbekend. 3 Uur 's morgens reveille. Half vijf aantreden bij de auto's in een miezerigen motregen. Alles verliep rustig en vlot. Iedereen wist zijn plaats. Alles was terdege voorbereid, zoodat de colonne om kwart over vijf gereed was voor den afmarsch, waartoe het sein dan ook al gauw werd gegeven. De stemming was „himmelhoch jauchend”. Adieu Kangar Kahang, adieu

Mersing, adieu vervloekt Malakka, wij gaan weer thuisvaren. De colonne had een voorspoedige reis, geen motorpech, geen lekke banden, alles bleef keurig achter elkaar aanrijden en zoo reed het zegevierende leger onder groot bekijks om half tien 's morgens Johore Baru, het Zuidelijkste puntje van Malakka binnen. Aangezien 2 volledige bataljons met uitrusting op auto's geen peulschilletje was (het geheel vormde een stoet van een kleine kilometer), had de Engelsche M.P. maatregelen genomen om de intocht in Singapore zoo vlot mogelijk te doen verlopen, waarvoor op kruispunten het verkeer moest worden stopgezet.

Voorafgegaan door een escorte Engelsche M.P. op motorrijwielen werd de beroemde dam over de straat Johore, die het vasteland van Malakka met het eiland Singapore verbindt „genomen” en bevonden wij ons op Singapore-eiland.

De Engelsche verkeersregeling was uitstekend en zonder ophoud werd te 11.00 de haven van Singapore bereikt. De troepen werden tot practisch voor de loopplank van het reeds onder stoom liggende ss. „SALWEEN” gereden en stegen hier uit. Aangezien de legering aan boord nog moest worden voorbereid, duurde het ruim twee uur, voordat de eersten konden embarkeeren. Inmiddels werd met man en macht gesjouwd, om het medegenomen materieel en de munitie in de ruimen te laden. Koelies waren er niet, zoodat het zware werk door eigen soldaten werd verricht, en het was me wat. De Engelsche regeling hier was niet zoo perfect. Nadat een groot gedeelte van het materiaal ten koste van een hoop zweet, bloed en tranen in het ruim van de „Salween” was gestouwd, beweerde de captain van het schip doodleuk, dat het niet de bedoeling was, dat de benzine en munitie in zijn schip, dat troepen vervoerde, geladen werd. Dat was tegen de scheepvaartregelen. Hij verwees ons naar een kilometer verderop liggend schip, de „Samhain”, dat in convooi met de „Salween” naar Java zou varen en dat de benzine en munitie zou medenemen. Dies werd alles weer uit het ruim van de „Salween” geslept en moeizaam naar de „Samhain” gesjouwd, waar de benzine en munitie werd ingeladen. Maar toen dit bijna gebeurd was, maakte ook de captain van deze schuit bezwaren, dat in zijn schuit hoogexplosieve munitie en benzine werd ingeladen. De benzine, mortiergranaten en handgranaten moesten er uit. Aan boord van de „Salween” mocht dit spul ook niet. Wat dan? We zaten met onze handen in ons haar. De benzine hadden wij zelf aangekocht in Malakka ten koste van een hoop deviezen en de mortier-granaten en handgranaten moesten toch ook mee? Een Engelsche majoor van het havenbedrijf, die hierover aangeklampt werd en om advies gevraagd, antwoordde heel laconiek: „Laat maar achter op de kade”. Hij wel! En de Engelschen zeker gaan strijken met de duiten van de verkochte benzine. Gaat niet op. Na heel veel gestuur van het kastje naar den muur werd eindelijk overeengekomen, dat de benzine achtergelaten zou worden en dat deze overgegeven zou worden aan den Nederlandschen Liaisonofficier in Singapore, die voor naverschepping zou zorg dragen. Intusschen had het embarquement een aanvang genomen. Bataljongsgewijs, compagnie na com-

pagnie, mannetje achter mannetje, de kitbag op den rug, kropen ze het kippentrapje op, aan de railing ontvangen door den Brigadekwartiermeester, de majoor der Cavalerie, Steenhouwer, die tweeduizendmaal achter elkaar moest zeggen: „Naam?“ „Rang?“ „Onderdeel?“, waarop de betrokkene een klein plaatsje kreeg toegewezen op het dek.

Te 19.00 uur zat alles aan boord met uitzondering van de zwoegers op de kade, die in stroomenden regen onder booglampen ploeterden, om nog enkele tonnen munitie aan boord te krijgen. Om 12 uur 's nachts was de zaak voor elkaar en was iedereen en alles aan boord, dood en dood moe. Voor eten was gezorgd en toen iedereen z'n warm prakkie naar binnen had, vielen zij bewusteloos neer op het slaappleatsje, dat zij zich voor den nacht hadden uitgezocht, grootendeels bovendeks, waar tenminste nog een beetje lucht was.

Den volgenden dag om twaalf uur verstoomde het schip met zijn kostbare lading naar de reede, Luitenant de Jong, die met de geleende wagens naar Singapore was vertrokken, om ze in te leveren, en die maar steeds niet kwam opdagen, alhoewel hem was medegedeeld, hoe laat we zouden vertrekken, achterlatend.

Enfin, dan maar zonder M.T.O. naar Java. Weer een last minder. Hoefden wij tenminste niets te vragen, als wij eens een auto zonder chauffeur wilden organiseren. Maar de vreugde was slechts van korten duur, want 's middags verscheen de Luitenant de Jong met een motorsloep op de reede en werd aan boord geheschen. Weg illusie!! Den volgenden morgen om 7 uur, 28 Maart 1946 zette het logge gevaarte zich langzaam in beweging onder een donderend hoera van de opvarenden, die zich allen op de hoogste dekken hadden verzameld en een luid meerstemmig „ontroerend“ gezang van krijgsliederen aanhieven. Het heele schip helde over naar één kant, omdat iedereen aan bakboord stond, om van het prachtige panorama, van het zachtjes wegglijden van het nog in lichte ochtendnevelen gehulde Singapore, dat vanuit zee een prachtigen aanblik oplevert met zijn monumentale gebouwen, te kunnen genieten.

Op 29 Maart 1946 werd de evenaar gepasseerd, hetgeen natuurlijk niet onopgemerkt kon voorbijgaan. Een pracht van een doopfeest werd in elkaar gezet, een zeil met water volgegoten, tonnen met verf, schoensmeer, groene zeep, teer en meer van dat spul, met groote kwasten, gereedgezet aan den rand van het basin.

Na de lunch verzamelde de geheele gemeente zich op het voordek. De manschappen zoo dicht mogelijk bij de plaats, waar het feest zou plaats hebben, de onderofficieren iets achteraf, terwijl de officieren zich zoover mogelijk achteraf opstelden, boven op de brug, waar zij in angstige verwachting over de railing heen naar beneden gluurden. Vervolgens kwam Neptunus aan boord met zijn gevolg, gekleed in een kostelijk touwen rokje. Zijn vrouw, eveneens gekleed in touwen rokje, overigens heel summier, was een dot van een zee-meermin, met harige gespierde beenen en ruige getatoueerde borsten.

Het spul begon met den plechtigen doop van de groentjes onder de manschappen, voorafgegaan door het afscheren van baard en

snor, hetgeen gebeurde, nadat het gezicht met een levensgrootte kwast met groene zeep, schoensmeer en wat dies meer zij, door Neptunus' handlanger was ingezeept, met een enorm houten scheermes. Hoofd, nek, en rug werden ook behoorlijk onder handen genomen en daarna..... van je één, twee, drie..... daar gaat ie!! het water in. Na zoo een geval of tien behandeld te hebben, richtte Neptunus zijn blik naar koven, waar de officieren zich verschoolen hadden, die angstig terugdeinsden, omdat zij het gevaar voelden aankomen, en ja hoor..... een naam van één der officieren werd afgeroepen onder groot gehuil van de manschappen. De bewuste officier kwam het schaamrood op de kaken en poogde zich te drukken, hetgeen natuurlijk niet opging. Na verschillende vaderlijke aanmaningen van Neptunus, werd hij door Neptunus' handlangers opgehaald en met geweld naar de plaats zijns oordeels gevoerd. Het was te begrijpen, dat de lang opgeschroefde spanning en de inmiddels verhitte gemoederen, gelucht moesten worden, weshalve de betrokkene onder aanmoedigend gejuich van het vulgus profanis, een extra beurt kreeg en een paar maal werd overgeschoren, éénmaal op, éénmaal neer, nog eens op enz. Zijn wenkbrauwen en wimpers werden niet vergeten. Nog een flinke kwak na op zijn buik en tusschen zijn pendekje en daar ging ie, onder daverend applaus. De volgende officieren, die opgeroepen werden, lieten zich gewillig voor de slachtbank leiden met het vreeselijke voorbeeld van hun voorganger voor oogen. Het was een geslaagd feest en het passeeren van den evenaar was waardig op Hollandsche zeemanswijze gevierd.

Dienzelfden middag had er nog een groote verrassing plaats. Door de luidspeakers werd aangekondigd, dat de brigadecommandant een toespraak zou houden. Iedereen verzamelde zich op dek, zoo dicht mogelijk om de luidspeakers heen. Het eerste nieuws, wat de brigade-commandant ons bracht, was het heugelijke bericht, dat de bestemming van de brigade thans bekend was en wel Batavia, hetgeen beteekende, dat we den volgenden dag het einde van onze reis zouden bereiken en onze groote taak zou aanvangen. Hij bracht ons ernstig onder oogen, waar onze taak uit bestond en sprak zijn vertrouwen uit, dat wij ons aan deze taak geheel zouden geven met inzet van ons geheele persoon. De toespraak werd onder doodsche stilte aangehoord en met een daverend applaus beloond.

Dat was dus weer een onzekerheid uit den weg geruimd. We wisten nu waar we aan toe waren. De verdere reis verliep vlot zonder eenige incidenten.

AANKOMST IN BATAVIA

DE TAAK VAN DE „W” BRIGADE GAAT BEGINNEN

30 Maart 1946!! Een historische dag, die niet vergeten zal worden. Vandaag zouden wij voor het eerst weer eigen bodem betreden, voor velen voor het eerst in hun leven, voor de ex-krijgsgevangenen een terugkeer naar het bekende land, dat hun vrouwen en kinderen herbergde, nadat zij drie jaren geleden, als beesten op elkaar gepakt in een niet zeewaardige Japansche schuit dit geliefde land aan den horizon zagen verdwijnen, slechts weinigen met de hoop, dat ze het nog eens terug zouden zien.

's Morgens bij zonsopgang kwam aan den neveligen horizon de kustlijn van Java in zicht, met op den achtergrond de wazige blauwe contouren van St. Nicolaaspunt in Bantam en de vertrouwde toppen van de Salak en Gedeh. Alles zag er vredig uit en het was moeilijk, zich te realiseeren, hoe zeer het land in nood was en hoe er verbitterd werd gevochten.

Om 10 uur 's morgens stoomde het groote schip, dat even tevoren tegemoet gevaren was door een Hollandsche loodsboot met de Hollandsche driekleur fier in top, de havenhoofden van Tandjong Priok binnen. Het Nederlandsche schip, dat onze troepen, bij de ontruiming van Batavia op 6 Maart 1942, tusschen deze havenhoofden hadden laten zinken, lag er nog met de kiel omhoog. Even over tien meerde het schip aan de kade. De haven van Priok bood een troosteloozen aanblik, leege beschadigde goedangs, practisch geen publiek op de kade, slechts enkele militairen van het K.N.I.L. en een paar arrogante Japansche krijgsgevangenen. Te 11 uur werd een aanvang gemaakt met het debarkeeren, dat zeer vlot verliep. De brigade zou in 2 colonnes naar Batavia gevoerd worden op auto's, eerst II-4 R.I. met een gedeelte van den brigade-staf, vervolgens I-4 R.I. met de rest van den brigade-staf. Aangezien in dien tijd de weg van Tandjong Priok naar Batavia, langs het stinkende Antjolkanaal nog verre van veilig was en op dit traject nog geregelde beschietingen plaats vonden, werden de haanpallen omgegooid, de geweren en brens geladen, de noodige veiligheidsmaatregelen genomen, enkele korte instructies aan den colonnecommandant en de manschappen betreffende het optreden, ingeval van een beschieting en de eerste colonne reed om half twee af. Iedereen was op zijn qui-vive en keek vol spanning uit naar extremisten, waar zij reeds zooveel over gehoord hadden. Maar er gebeurde niets. In een vlot gangetje, keurig aaneengesloten, ging het over den Priokweg. Even voorbij Priok

kwamen wij het treintje Batavia-Priok tegen, welke trein in handen was van de Indonesiërs en uitsluitend Indonesiërs vervoerde. Groote schreeuwende opschriften op de wagons als: „Get out your Nica“, „This is our country“, „Even the atomic bomb, cannot destroy our rights“ en dergelijke bloederige leuzen meer. Maar, dat nam niet weg, dat de Indonesische passagiers ons vanuit de raampjes enthousiast toewuifden, met een blijden glimlach op het gezicht. Wij waren dus blijkbaar niet zoo héél erg onwelkom!!

Bij het viaduct sloeg de colonne links af en reed Batavia binnen over de lange Goenoeng Sahari. De eerste indruk van Batavia was somber. Verwaarloosde huizen, met onkruid overwoekerde erven, geen verkoopers langs den weg.

Alles, wat 's binnenhuis vertoefde, liep echter naar buiten, Europeanen, Chineezzen, Indonesiërs, om de Nederlandsche troepen te verwelkomen. Geen enthousiast gejuich of geschreeuw, niets van dat al. Alleen stille hoopvolle glimlachende gezichten, een vriendelijk wuiven. Dit zei meer, dan een protserige intocht met tromgeroffel en trompetgeschal en een met vlaggen zwaaiende menigte langs den weg. Hoe verder wij kwamen, hoe meer volk er langs den weg stond. Op Pasar Senen, waar de colonne vaart moest minderen, werden de wagons omringd door kleine lachende Indonesiërs en Chineezzen, die dankbaar naar de sigaretten grabbelden, die kwistig werden uitgedeeld. Het eerste contact met de „gevaarlijke“ Indonesiërs, die immers zoo ontevreden waren over hun wreede onderdrukkers, was gemaakt, een contact, dat heel anders was, als menigeen zich had voorgesteld, als je alles, wat er in de krant stond, moest gelooven. Even later hadden wij onze bestemming bereikt, het voormalige kampement van de Pantser- en Luchtafweer, gelegen aan de uiterste Noordoostgrens van de stad Batavia, met in den rug de al van ouds meest beruchte buurt van Batavia, waar de Bataviasche onderwereld welig tierde, Senen en Kemajoran.

Het kampement zelf, dat uitzag op de randkampongs om de stad, was een modern gebouw, kort voor den oorlog gebouwd. De toestand, waarin het gebouw verkeerde was echter deplorabel. Je kon het aanzien, dat er vier jaar lang niets aan was gedaan. Bovendien had het gediend als krijgsgevangenkamp in den Japanschen tijd, waardoor het er ook niet beter op was geworden. Het water liep niet, alle toiletten waren verstopt en onbruikbaar, er was geen licht, practisch geen stukje meubel op een paar oude kasten, schrijftafels en stoelen na. Wat er aan meubels gestaan had, was den vorigen dag door de vriendelijke Punjabs, die het kampement bezet hadden, met kwistige hand onder de bevolking van de omliggende kampongs verdeeld.

Maar we waren slechter gewend. Een Punjab-Officier gaf het kampement over en lichtte ons in, omtrent de laatste militaire gegevens en de houding van de bevolking, die van belang waren. Gebogen over de stafkaart, informeerde de brigadecommandant, aan welke zijde van het kampement het meeste gevaar was te duchten. Dit bleek aan de Zuidzijde te zijn. Het droge commentaar van kolonel Reemer was: „Dan moet daar de legering voorbereid worden

voor mij en de officieren van mijn staf. De officieren van het bataljon werden aan de Noordzijde gelegerd.

De stafofficiëren keken leelijk op hun neus, niet vanwege het gevaar, maar vanwege het feit, dat uitgerekend aan den kant, waar de staf zou komen te liggen, uitsluitend 8ste klas militaire soldatenwoningen lagen, terwijl aan den anderen kant de officierswoningen stonden.

Onmiddellijk werd hierna overgegaan tot het indeelen en het innemen van de kwartieren, het restant meubels werd eerlijk verdeeld, de gebouwen werden schoongemaakt, de wachten van de Britsch-Indiërs overgenomen, de alarmstellingen voorbereid met meteen een alarmoefening en de stellingen van de kampementsbeveiliging betrokken. Om 6 uur 's avonds was de zaak voor elkaar.

I-4 R.I., dat een uur later uit Tandjong Priok was vertrokken, werd heelemaal aan het andere einde van de stad gelegerd in Meester-Cornelis in de gebouwen van de voormalige geweremakersschool. Zoo verliep de eerste dag in Batavia.

De militaire situatie in Batavia was als volgt. In de stad Batavia bevond zich een brigade Engelsche troepen van de 161e Indian Brigade. Voorts lag er de „U”-Brigade en de „V”-Brigade, die een maand eerder waren gearriveerd en voornamelijk de posten in het randgebied bezet hadden. Zuid van Batavia te Polonia, Tjililitan, Pondok Gedeh, Kalibata, Pasirminggoe en Kebajoran lagen enkele compagniën K.N.I.L. troepen, die zich reeds vanaf October 1945 in het land bevonden. Alle Nederlandsche troepen stonden rechtstreeks onder tactisch commando van den Britschen Commandant van de 161e Indian Brigade. Wel was er in Batavia ook een Nederlandsche divisiestaf, de zgn. „B”-Divisie, die echter alleen maar administratief zeggenschap had over de Nederlandsche troepen.

De Engelsche militaire politiek was er één van status-quo, waarbij het door de geallieerden bezette gebied strikt was afgebakend, welke grens niet door de geallieerde troepen mocht worden overschreden. Het aldus afgebakende gebied Batavia omvatte Meester Cornelis, Weltevreden en Tandjong-Priok en een smalle strook tot ongeveer 25 km. Zuid van Batavia tot aan het plaatsje Depok. Buiten dit gebied hadden kwade elementen volkomen vrij spel en konden rustig rooven, moorden, plunderen, zonder dat zij voor tegenmaatregelen behoeften te vreezen, een toestand, die door de Nederlanders uiteraard slechts noode moest worden aanvaard.

De eerste nacht in het kampement Tanah Tinggi was een ware sensatie. Op 30 meter afstand van de gebouwen was het kamp omgeven door een prikkeldraad versperring. De opstellingen van de kampementsbeveiliging bevonden zich op 10 meter afstand van de huisjes, waarin de brigade was gelegerd. Om 9 uur 's avonds begon het eerst met een gewerschot van één der posten, die meende iets verdachts gezien te hebben. Dit was het sein tot het afgeven van een waar trommelvuur door vele andere posten met brens, geweren en stens. Later in den nacht herhaalde dit zich nog verschillende keeren. Het was voorwaar geen pretje om net een beetje ingedoezeld te

zijn en dan met een hartverlamming uit je slaap opgeschrikt te worden door het vuurwerk, dat 10 meter van je bed vandaan werd afgegeven. We wisten niet precies wat er gaande was, dat zouden wij den volgenden dag wel merken uit het rapport van den wachtcommandant. Gelukkig was er niets ernstigs gebeurd. Het eerste rapport van den wachtcommandant was een historisch stuk. Ik heb niet kunnen nalaten een glimlach te onderdrukken, toen ik het las. „Te zoo en zoo laat door post nr. zooveel gevuurd op een verdachte beweging in het gras. Te zoo en zoo laat gevuurd door post Nr. zooveel op verdachte geluiden in het voorterrein. Te zoo en zoo laat gevuurd door post Nr. zooveel op een verdacht lichtverschijnsel". En zoo ging het verhaal door. Het kwam er op neer, dat er heel veel geschoten was op honden, katten, kalongs, kikkers en ander ongedierte, op vuurvliegjes, op geritsel in het gras, veroorzaakt door een of ander beest, enz. Dit was heelemaal niet erg. Op slot van rekening waren de jongens, die dien nacht op wacht stonden, in een volkomen vreemde omgeving met de geheimzinnige tropische nachteluiden van kikkers, krekels, nachtvogels enz.

Bovendien was hen op het hart gedrukt, om paraat te zijn en was hun verteld, dat de streck nog niet geheel veilig was en aanvallen op het kamp niet waren uitgesloten. Nou, en paraat waren ze, dat moet gezegd worden. Maar na een paar dagen hadden zij het al gauw door en verliepen de nachten verder rustig. Wel werd er hier en daar een knal in de verte gehoord, maar daar wende je aan en trok je je niets van aan.

Batavia was in dien tijd reeds betrekkelijk veilig. Wel was er een avondklok ingesteld en moest je om tien uur 's avonds thuis zijn. Heel sporadisch deden zich nog enkele schietpartijen in de stad voor. Op den rand van de stad kwam dit echter geregelder voor. Zoo verscheen bijvoorbeeld, op den tweeden avond, dat we in Tanah Tinggi lagen, een onthutste Indonesiër, die den Commandant wenschte te spreken. Het bleek, dat een paar uur geleden op klaarlichten dag in de aan den overkant van de straat, waar het kampement lag, liggende kampong, 4 Indonesiërs waren vermoord door een paar met tommyguns gewapende Indonesische rampokkers, die een huis, waar juist een bruiloft werd gevierd, hadden overvallen, de bewoners en gasten van hun sieraden hadden beroofd, vervolgens 4 van de aanwezigen gesommeerd hadden, om naar buiten te komen en hen te volgen, waarna zij op een stukje sawah in de kampong bij elkaar werden gedreven en in koelen bloede werden neergeschoten. Daders onbekend.

Een uitgezonden patrouille kon natuurlijk niets meer uitrichten, omdat het bericht eerst drie uur later werd doorgegeven. De daders waren gevlogen. Alleen de lijken van de ongelukkigen werden aangetroffen, die inmiddels door de bevolking opgehaald waren en opgebaard onder een wit laken.

Dit was wel een typeerend staaltje van de houding van de Indonesische bevolking. Niet bang of wantrouwend tegenover de Nederlandsche troepen, doch bezield met een panischen angst voor

hun landgenooten-rampokkers. Zij konden er n.l. op rekenen, dat indien zij de hulp inriepen van de Nederlandsche troepen, de rampokkers na een paar dagen zouden terugkomen, om vreeselijke repressailles te nemen. Zoo werden gevallen van moord en plundering eerst uren of dagen later ontdekt, omdat de bevolking, bevreesd voor repressailles, deze gevallen niet direct meldde.

Het kwam verschillende malen voor, dat onze patrouilles op de spoorbaan, op enkele honderden meters afstand van het station Senen, dat door een wacht van de „W”-Brigade was bezet, lijken van Indonesiërs vonden, die in den afgelopen nacht door terroristen waren afgemaakt. Maar deze gevallen verminderden met den dag, naarmate de Nederlandsche patrouilles zich steeds meer in de kampongs vertoonden en het vertrouwen van de bevolking wonnen. Na 2 weken was het gebied Tanah Tinggi volkomen rustig en deden zich geen gevallen van plundering of moord meer voor.

Al gauw werden door de „W”-Brigade verschillende objecten in en buiten de stad van de Engelschen en van de „U”-Brigade overgenomen.

Op 2 April 1946 werd de wacht in de Glodok-gevangenis in de benedenstad Batavia overgenomen. Deze gevangenis herbergde vele onguere elementen als Japansche oorlogsmisdadigers, Indonesische moordenaars en kidnappers enz.

Op 3 April werd er een aanvang gemaakt met een intensieven patrouille-gang ter directe beveiliging van het kampement en ter versteviging van het contact met de bevolking in het aan de „W”-Brigade toegewezen patrouille gebied, dat helaas niet groot was, waardoor extremisten, die de kampongbevolking terroriseerden, zich na het bedrijven van hun misdaad, in voor hen veilig gebied, waar toch geen Nederlandsche patrouilles mochten komen, konden terugtrekken. Naarmate er meer gepatrouilleerd werd en de bevolking vertrouwen kreeg in hun beschermers, de Nederlandsche troepen, was de bevolking overal druk bezig met het beoefenen van land- en tuinbouw, met het schoonmaken van de kampongs en het opknappen van huis en erf, zoodat na een maand de geheele omgeving een vredigen welvarenden indruk maakte.

Op 6 April 1946 werd de wacht bij de Soentersluis, op het uiterste randje van ons patrouille-gebied in de moerassen Oost van den Priokweg door II-4 R.I. overgenomen van de „U”-Brigade, terwijl denzelfden datum de wacht in de Struyswijkgevangenis door I-4 R.I. werd overgenomen, eveneens van de „U-Brigade. Op 11 April werd de Brigadestaf overgebracht van het kampement Tanah Tinggi, dat ten eenenmale geen mogelijkheden bood, om de meest noodzakelijke werkzaamheden te kunnen verrichten, naar een vleugel van het monumentale gebouw van de N.K.P.M. op Koningsplein-Zuid in Weltevreden, hetgeen een groote verbetering was. De rest van het gebouw was bezet door de Engelschen. Op 13 April had de eerste groote zuiveringsactie plaats, uitgevoerd door I-4 R.I. onder leiding van den Chef-Staf, majoor Willer, in het Tanah Tinggi gebied. Van de Inlichtingendienst waren n.l. berichten binnengekomen, dat

extremisten van plan waren, het kampement Tanah Tinggi aan te vallen in den nacht van 13 op 14 April, waartoe zij zich geconcentreerd hadden, vermomd als eenvoudige Indonesiërs, in de kampongs rond Tanah Tinggi. 42 verdachte individuen werden gearresteerd, waaronder de rechterhand van Hadji Oerip, een berucht bendeleider in het Krawangsche. Bij deze actie werd aan onzen kant geen schot gelost.

Hierna trad weer een rustige periode in. Op 17 April werd een aanvang gemaakt met den zevendaagschen pionierse cursus voor de pionierspelotons van I-4 R.I. en II-4 R.I. Onderricht werd gegeven in het opruimen van mijnen, plaatsen en verwijderen van booby-traps enz.

26 April was weer een gedenkwaardige dag voor II-4 R.I. Op dezen datum werd n.l. het commando over II-4 R.I. van majoor van Kammen, die wegens ziekte ongeschikt voor den dienst ten velde was, door majoor P. H. v.d. Meer van het K.N.I.L., afkomstig van de „T“-Brigade in Semarang, overgenomen. Maj. Van der Meer, die voor het Bataljon een vreemde was, een indringer haast, omdat hij niet bij hen „hoorde“, de jongens, die elkaar al uit den illegalen tijd kenden en met elkaar hadden gewerkt, werd den eersten dag met een wantrouwend oog bekeken. Maar dank zij zijn gezicht, dat hij mee had en dat vertrouwen inboezende, en zijn eenvoudigen tactischen omgang met zijn mannen, tezamen met zijn onbetwiste militaire capaciteiten, wist hij in een paar dagen tijd het volledige vertrouwen van zijn jongens te winnen en was hij in den waren zin van het woord een „Vader“ voor zijn bataljon.

Intusschen werden er de laatste dagen steeds ongeregelheden als schietincidenten, lichtsignalen e.a. gemeld aan het andere einde der stad, in de omgeving van de Struyswijkgevangenis, die door I-4 R.I. was bezet. Vermoedens waren ontstaan tegen het gebouw van de voormalige Landsdrukkerij, dat in handen was van de „Republiek“ en waar het dagblad de „Merdeka“ werd gedrukt.

Op 2 Mei werd de geheele omgeving van dit complex door 2 compagnieën I-4 R.I. omsingeld onder leiding van Majoor de Bijl Nachenius en werd een inval gedaan in het gebouw van de Landsdrukkerij, dat geheel verlaten was. Belangrijke documenten werden buitgemaakt, terwijl de in het gebouw aanwezige republikeinsche waker voor nader verhoor werd meegenomen. Aangezien niets tegen dezen man was in te brengen, werd hij na het verhoor weer vrijgelaten.

4 Mei 1946 dient ook te worden opgeteekend in de annalen van de „W“-Brigade. Op dezen gedenkwaardigen dag werd n.l. de familie van de „W“-Brigade uitgebreid met een welkome versterking en wel I-11 R.I. van de „U“-Brigade onder commando van den majoor Baden. De „U“-Brigade had een maand Java-ervaring meer op haar naam, zoodat I-11 R.I. door onze jongens als oude rotten in het vak werden beschouwd.

I-11 R. I. werd geformeerd uit onderdeelen van de Nederlandse Binnenlandsche strijdkrachten uit het district Salland. De

eerste Commandant was kapitein Albert Lancker, uit den illegalen tijd bekend onder den schuilnaam „Evert de Jong”. Kapitein Lancker sneuvelde in een gevecht tegen de Duitschers.

Tot zijn opvolger werd benoemd de reserve 1e Luitenant B. H. Doppen, meer bekend onder zijn ondergrondse schuilnaam „Oome Herman”.

Deze ontving op 12 Juli 1945 van den Staf van Prins Bernhard opdracht, om het bataljon te formeeren. Als standplaats werd Harderwijk aangewezen. Het bataljon werd gelegerd in de Prinses Margriet kazerne (de voormalige Frederikkazerne) en werd het „Margriet” bataljon gedoopt.

Bij de oprichting van het bataljon traden twee figuren al direct op den voorgrond en wel de inmiddels tot majoor bevorderde Doppen, de groote stuwkracht, die allen bezielde met zijn voorbeeld, en de kapitein W. Beltman, de onversaagde werker en doorzetter, voor wien geen moeite te groot was.

De officieren werden gekozen uit het aanwezige menschenmateriaal. In de eerste plaats kwamen hiervoor in aanmerking de leiders uit de illegaliteit, die hun leiderseigenschappen reeds hadden bewezen. De gekozenen werden vervolgens psycho-technisch getest. Degenen, die hierbij afvielen, werden aangewezen voor kaderfuncties.

Aanvankelijk was het Bataljon bestemd voor Duitschland, als bezetting. Op 14 December 1945 bracht echter de Minister van Oorlog een bezoek aan het Bataljon, bij welke gelegenheid hij het heugelijke nieuws mededeelde, dat het Margrietbataljon als eerste bataljon naar Nederlandsch-Indië zou vertrekken, welke tijding met stormachtig enthousiasme werd ontvangen. Het bataljon, dat nog steeds niet op sterkte was, werd verder aangevuld met oorlogsvrijwilligers.

Op 17 October 1945 vertrok het Bataljon naar Engeland via Calais, alwaar op 18 October te Dover voet aan wal werd gezet.

Twee meisjes (gewezen koeriersters uit de illegaliteit) werden als contrabande meegenomen.

Van Dover werd de 4e cie. naar Aldershot gedirigeerd, terwijl de rest van het bataljon haar tenten opsloeg in het kamp East Hampstead (Wokingham). In dit kamp verging het hooren en zien van de rammelende magen. Hier werden in de volgende dagen nog een 100-tal afgekeurd voor den militairen dienst, waaronder de dikste chauffeur van het bataljon, de eenige man, wien de uitgereikte kleeding paste.

27 October 1945 werd het bataljon ingescheept aan boord van de „Nieuw-Amsterdam”, opgepakt als haringen in een ton. De reis verliep voorspoedig, bekort door vele appels, exercitie, gymnastiek, theorie enz. Het einde van de reis bleek Penang, een eiland op de N. W.-kust van Malakka, te zijn alwaar de troep debarkeerde. Hier vandaan per veerboot naar het tegenover Penang op het vasteland liggende plaatsje PRAY, vanwaar de reis per trein werd voortgezet, naar Soengai Patani, 40 km. het binnenland in. De inwoners van dit plaatsje zagen het bataljon aan voor de bevrijders van het land (het was nl. pas sinds één week door een klein aantal Engelsche troe-

pen bezet) en verwelkomden het dienovereenkomstig. Een Jappenkamp, waarin een Jappen hospitaal en Japansche krijgsgevangenen waren ondergebracht, werd als bivak aangewezen. Direct werd in het verband der „U“-Brigade aangevangen met de militaire training onder allerbedroevendste omstandigheden. Deze tijd van oriëntering in het vreemde land, is erg slecht bevallen.

Op 24 Februari 1946 vertrok het bataljon als onderdeel van de „U“-Brigade naar Batavia, alwaar 9 Maart 1946 voet aan wal werd gezet. De bataljonscommandant, die in Engeland Majoor Doppen was opgevolgd, was inmiddels weer opgevolgd door Majoor Baden van het K.N.I.L.

In Batavia werd direct de bewaking van Tandjong Priok en het eiland Onrust door de 3e en 5e compagnie overgenomen. De 4e compagnie bezette het vliegveld Tjililitan, terwijl de 1ste en 2de compagnie belast werden met de verschillende objecten in de stad Batavia. De Bataljonsstaf werd tezamen met de stafcompagnie en ondersteuningscompagnie ondergebracht in een filmstudio te Polonia, even buiten Meester-Cornelis. Zoo was de situatie toen I-11 R. I. overging naar de „W“-Brigade.

Een tweede gezinsvermeerdering vormde de intrede van Inf. I. in de „W“-Brigade, dat voorloopig echter onder tactisch commando bleef van den commandant van de „U“-Brigade.

Deze gebeurtenis vond eveneens op 4 Mei plaats. Inf. I. was een bataljon, dat geheel bestond uit K.N.I.L. troepen, Europeesche en Inheemsche beroepsmilitairen en dienstplichtigen, die jaren lang in het K.N.I.L. gediend hadden en dus oude rotten in het vak waren, die heel Java in hun zak staken. In Atjeh en de Buitengewesten hadden zij wel wat anders meegemaakt. Van de ervaring van deze troepen en hun grondige kennis van land, volk, taal, zeden en gebruiken kon dus prachtig profijt worden getrokken en werd de actieve waarde van de „W“-Brigade aanmerkelijk opgevoerd. Inf. I. werd officieel opgericht te Batavia op 4 October 1945, dus gelijk met de aankomst van de eerste geallieerde troepen. Het bataljon was samengesteld uit de allereerste herboren eenheden van het K.N.I.L., waarvan verschillende eenheden zich gedurende den oorlog tegen Japan nog een verhoudingsgewijs belangrijke krijgsgeschiedenis wisten te maken. De 1ste compagnie van dit bataljon moet de eer worden toegekend, de eerste compagnie te zijn geweest van het nieuwe Indische leger. Deze compagnie heeft na de capitulatie van het K.N.I.L. tegen den Japanner gevochten in de binnenlanden van het eiland Biak, ten Noorden van Nieuw-Guinea, bekend geworden door één van de eerste landingen der Amerikanen op Nederlandsch grondgebied en de hevige gevechten, die hier tegen de Japanners gevoerd werden. Voorts heeft deze compagnie deelgenomen aan de landingen van de Australiërs op het zwaar versterkte en verdedigde Balikpapan in Juli 1945, bij welke gelegenheid slechts weinig zonen van het land van de rijzende zon het hebben overleefd.

De tweede compagnie behoort eveneens tot de oude garde. Zij nam in Mei en Juni 1945 deel aan de landingen van de Australische taskforce op het olie-eiland Tarakan aan de N.O. kust van Borneo.

Dit eiland, dat voor den Japanner om zijn enorme olierijkdommen van vitaal belang was, werd hardnekkig verdedigd. Wekenlang heeft de strijd hier gewoed, waarbij de vijand tenslotte na een heldhaftigen strijd werd vernietigd.

De 3e en 4e compagnie werden, direct na de bevrijding van Tarakan, geformeerd uit de aldaar bevrijde krijgsgevangenen, die zich reeds roem hadden verworven bij de verdediging van Tarakan, waar de Japanner op 12 Januari 1942 met een tienvoudige overmacht landde, en de strijd niet eerder werd opgegeven, vóór de Jappen in het hartje van de stad stonden, een derde van de troepen gesneuveld was en alle oliebronnen grondig waren vernield. Van een geheel ander, hoewel niet minder fanatiek karakter, was de ondersteuningscompagnie, het zware wapen, welke uit Nederlandsche oorlogsvrijwilligers bestond, die er op konden bogen, dat zij de eerste vechteenheid van Hollandsche oorlogsvrijwilligers vormde, die op Java was geland.

In den strijd tegen terrorisme op Java van October 1945 af heeft Inf. I. duchtig van zich laten hooren, niet in het minst onder den tegenstander. Zij waren de eerste troepen, die het eerst optraden, in het later algemeen gedragen gevlekte „matjan” uniform. Hun optreden was steeds krachtig, rechtvaardig en effectief. Onschuldigen werden geen haar op het hoofd gekrenkt en beschermd, maar wee zijn gebeente, die wat op zijn geweten had. Al gauw was dit het door de extremisten meest gevreesde bataljon, waarvan een mythische kracht uitging. Zoo gauw dit bataljon in een bepaalde streek gesignaleerd was, ging onder de extremisten van mond tot mond de waarschuwing: „Djangan ganggoe sama bataljon matjan itoe” (Zorg, dat je niet in gevecht gewikkeld raakt met dat tijgerbataljon).

In streken, die Inf. I. bezet en gezuiverd had, keerde de orde en rust na ongelooflijk korten tijd weer terug en toog de bevolking, bevrijd van hun kwellers, weer aan het werk, een hoopvoller toekomst tegemoet. Ook in de verdere geschiedenis van de „W”-Brigade heeft Inf. I. dezen naam hoog weten te houden.

En na deze kennismaking met onze nieuwste aanwinst gaan wij weer verder met ons verhaal. In het havengebied van Priok, dat deels door Britsch-Indische, deels door Nederlandsche troepen werd bewaakt en waar enorme voorraden levensmiddelen, kleding enz. lagen opgeslagen, was het nog verre van rustig. Herhaaldelijke gevallen van diefstal, oogluikend toegelaten door de Britsch-Indiërs, kwamen hier voor. De rampokkers kwamen uit het moerassige gebied Oost van Tandjong-Priok en hadden daar benden gevormd, die ook den weg van Batavia naar Tandjong-Priok bedreigden. In opdracht van den Commandant der „B”-Divisie (nadat hiertoe eerst toestemming gevraagd moest worden aan den Engelschen troepencommandant, welke toestemming werd verleend) werd de „W”-Brigade belast met de taak, om dit gebied grondig te zuiveren. Het plan voor de actie werd uitgewerkt, waarbij zoo min mogelijk risico's werden genomen, dat de in dit gebied aanwezige verzetslieden zouden kunnen ontanappen. Dit was makkelijker gezegd dan gedaan omdat

een volledige omsingeling niet mogelijk was, zonder de grens van het patrouille-gebied te overschrijden, hetgeen door den Engelschen Commandant ten strengste was verboden. Ondanks deze handicap werd een plan uitgewerkt, waarbij ontsnapping van verzetslieden tot het minimum werd beperkt. Het codewoord voor deze actie was „Duck” (eend), zeer toepasselijk, omdat n.l. een onderdeel van de actie bestond uit een landing van troepen op de kust, waarvoor de Koninklijke Marine drie landingsvaartuigen had beschikbaar gesteld.

Op 3 en 4 Mei 1946 werden luchtverkenningen in een luchtfiets (piper cub) uitgevoerd door de bataljonscommandanten en de Inlichtingen-officieren. Op het eerste gezicht leek het gebied volkomen verlaten. De actie zelf zou op 5 Mei 1946 plaats vinden, en stond onder leiding van den brigade-commandant kolonel Reemer. Aan de actie werd deelgenomen door alle beschikbare troepen van I-4 R.I., II-4 R.I., den Brigadestaf en een batterij veldartillerie (25 pounders) van de eerste Afdeeling Regiment Artillerie, die voor deze actie aan de „W”-Brigade was uitgeleend.

De actie zelf werd uitgevoerd op 5 en 6 Mei 1946. Op 5 Mei 1946 werden de kampongs MAROENDA-BESAR, MAROENDA-POELO, MAROENDA-KELAPA, LENGKENGONG, SOENGEITIREM, KETAPANG, ASEM, KONTJANG, en SEMPER gezuiverd, waarbij weinig tegenstand werd ondervonden. 26 Verzetslieden sneuvelden bij deze actie, terwijl er 39 gevangenen werden gemaakt. Door een noodlottigen samenloop van omstandigheden werd de 1ste Luitenant der Artillerie Stein een half uur na den aanvang der actie door eigen vuur gewond, de eenige gewonde aan eigen zijde gedurende de geheele actie. In den nacht van 5 op 6 Mei 1946 werd ter plaatse overgegaan tot de legering. Gedurende dezen nacht deed er zich nog een klein incident voor, toen ongeveer 50 gewapende verzetslieden, die tijdens de actie hadden weten uit te wijken in Zuidelijke richting, naar hun kampongs terugkeerden, in de veronderstelling verkeerende, dat onze troepen het gebied reeds verlaten hadden en teruggekeerd waren naar Batavia. Toen het vuur op hen werd geopend, kozen zij weer het hazenpad.

Op 6 Mei werd in aansluiting op de actie van den vorigen dag en passant ook nog het kampongcomplex KELOEMPANG, eveneens een broeinest van terroristen, gezuiverd, waarbij zich nog een pijnlijk incident voordeed, dat gelukkig nogal goed afliep. Na beëindiging der actie werd n.l. een aantal gevangenen onder bewaking van 3 man van I-4 R.I. overgebracht naar kampong SEMPER, alwaar zij later zouden worden opgehaald. Door een nog steeds niet opgehelderd misverstand werden deze gevangenen met hun bewakers echter niet opgehaald en was het geheele Bataljon inmiddels teruggekeerd naar Batavia. De bewakers, die volgens de hun gegeven orders trouw ter plaatse bleven wachten, waren dus genoodzaakt in kampong SEMPER te overnachten met hun 30 gevangenen, voorwaar geen aangename situatie. Van slapen kwam natuurlijk niets, omdat men zich midden in vijandelijk gebied bevond. Deze waakzaamheid was niet overbodig. Om 10 uur 's avonds werd het clubje n.l. onverwacht aangevallen door een bende van 30 man, waar de bewakers met 3

man tegenover stonden en bovendien 30 gevangenen hadden te bewaken. Zij hadden handen vol werk, om de aanvallers van het lijf te houden en konden derhalve onmogelijk de gevangenen tevens onder contrôle houden. Tenslotte slaagden zij erin, in het duister te ontkomen, en meldden zich den volgenden dag weer bij hun onderdeel.

Op 8 Mei 1946 werden verschillende objecten in de stad Batavia door II-4 R.I. overgenomen van I-11 R.I., terwijl op 11 Mei 1946 de bewaking van Tandjong Priok en het eiland Onrust eveneens door II-4 R.I. werd overgenomen.

12 Mei 1946 was de dag, dat de „W”-Brigade haar vleugels uitging slaan. Batavia zelf was n.l. volkomen veilig gesteld en nu waren de randgebieden aan de beurt. Terwijl de „U”-Brigade het gebied Oost van Batavia voor haar rekening nam, werd het gebied West van Batavia toegewezen aan de „W”-Brigade.

De Bataljonsstaf van I-4 R.I. werd verplaatst naar Kampong GROGOL, terwijl Pesing, 5 km. West van Batavia aan de Tangerangseweg, door de troepen werd bezet. In dit gebied was het verre van rustig. Benden uit het beruchte Bantamsche drongen tot hier door en infiltreerden vanuit Pesing in Batavia, zoodat deze Westelijke toegangspoort tot Batavia van groot strategisch belang was.

Ter beveiliging van het bivak zwermden dagelijks patrouilles uit in Westelijke richting, waarbij geregeld op verzet werd gestooten. De aanvallen der terroristen werden hierbij zonder eigen verliezen afgeslagen tot den noodlottigen dag 18 Mei 1946. In den namiddag verloor n.l. een gedeelte van een verkenningspatrouille het verband met de rest der patrouille en werd door een bende goed bewapende verzetslieden omsingeld en aangevallen. Hiervan werd eerst 's avonds om 8 uur bericht ontvangen, toen 4 man van de vermiste sectie terugkeerden in het bivak Pesing. Zij waren een wissel dood ontsnapt en begrijpelijkerwijs volkomen uit het lood geslagen. Hun relaas was zeer verward. De plaats, waar de aanval had plaats gehad, konden zij niet aangeven. Ook omtrent het lot van de 7 man, die nog vermist werden, konden zij niets mededeelen. Onmiddellijk werd een patrouille uitgezonden ter opsporing van de vermisten, doch deze keerde zonder resultaat terug. Van de vermisten was geen spoor gevonden. Aangezien het inmiddels middernacht was geworden, had een verder patrouilleeren geen zin. Een staande patrouille werd in het voorterrein achtergelaten.

In den vroegen morgen van 19 Mei 1946 werd een zuiveringsactie ingezet ter opsporing van de vermisten, waaraan deel werd genomen door 1 compagnie van I-11 R.I., 2 pelotons van Inf. I en de IIIe Batterij Veldartillerie.

Het geheele gebied West van Pesing, w.o. kampong Basmol, Bodjong en Rawaboeaja, werd grondig doorzocht en gezuiverd, waarbij in kampong Bodjong en Rawaboeaja hevige tegenstand werd ontmoet, welke tegenstand met artillerievuur werd opgeruimd. Al spoedig werd één der vermisten teruggevonden nabij kampong Bodjong, doodelijk vermoeid en erg van streek. Van hem werd het vreeselijke drama vernomen, dat zich den vorigen avond in deze

kampong had afgespeeld. De sectie, die op een gegeven moment het verband had verloren met de rest der patrouille werd onverwacht van alle zijden aangevallen door een groote bende, met vuurwapenen bewapende verzetslieden. Het troepje verweerde zich dapper. De situatie was echter hopeloos. Al gauw werd de commandant, de korporaal F. Verdam, doodelijk getroffen, evenals de soldaat J. Beerta. Korporaal Verdam, had in zijn laatste oogenblikken nog de tegenwoordigheid van geest zijn menschen opdracht te geven, zich uit het gevecht los te maken en te probeeren, Pesing te bereiken. „Laat mij maar liggen”, waren zijn laatste woorden, „met mij is het toch gedaan. Probeeren jullie Pesing te bereiken en breng rapport uit, over hetgeen er gebeurd is”.

Slechts één man slaagde erin, om, gebruik makend van de inmiddels ingevallen duisternis, zich in het terrein te verbergen. Het lot van de rest was onbekend, doch het ergste moest gevreesd worden. De ontsnapte beleefde nog eenige hachelijke momenten, toen 's avonds terroristen met fakkeis het terrein afzochten, kennelijk naar hem. Hij werd echter niet gevonden en wist een naburige kali te bereiken, waarin hij zich liet afzakken en daar den verderen nacht doorbracht, tot hij gevonden werd door onze patrouille. Onmiddellijk werd kampong Bodjong grondig doorzocht en de bevolking aan den tand gevoeld. Een Inheemsche vrouw vertelde, dat den vorigen avond om 7 uur gewapende terroristen met 6 Nederlandsche gevangenen, die allen gewond waren, in de kampong waren verschenen en om een touw gevraagd hadden. Vervolgens hadden zij de gevangenen afge maakt en naar de kali gesleept. Inderdaad werden de sporen gevonden van het wegsleepen der lijken. Dit spoor kon tot de kali worden gevolgd, waarbij nog een met bloedbevleekt noodverband en een leeg stenhouders werden gevonden. De nasporingen werden verwoed voortgezet en om 2 uur 's middags werd de plaats gevonden, waar de slachtoffers waren begraven.

De lijken waren vreeselijk verminkt, en werden overgebracht naar het militair hospitaal in Batavia.

Den volgenden dag, 20 Mei 1946 werden de slachtoffers met militaire honneurs op de militaire begraafplaats te Tjililitan ter aarde besteld.

Deze zwarte dag zal in het geheugen gegrift blijven van allen, die hierbij aanwezig waren. Menig eed werd gezworen, om de kameraden te wreken. We wisten nu met wat voor laffe tegenstanders we te maken hadden en het was nu duidelijk tot ons doorgedrongen, met welk doel wij in Indië gekomen waren.

Op 22 Mei 1946 had nog een noodlottig ongeval plaats te Pesing, waar de soldaat D. van Erven van I-4 R.I. door eigen vuur, tijdens het demonstreeren van de werking van een Vickers-mitrailleur, doodelijk werd gewond en aan de gevolgen overleed.

TANGERANG BEVRIJD

Ter verdere uitvoering van het plan, om rondom Batavia een beschermende zone onder rechtstreeksche contrôle te verkrijgen, had op 9 Mei 1946 een bespreking plaats met den Commandant der „B“-Divisie. Deze bespreking betrof hoofdzakelijk het Westelijke gedeelte van bedoelde zone. De actie zou eerst op 11 Mei 1946 mogen aanvangen, zulks met het oog op de door de Engelschen aan de Republikeinsche troepen, de T.R.I., toegestane termijn, het Westelijke gedeelte van de zone te ontruimen. De operatie werd echter herhaalde malen uitgesteld, zeer waarschijnlijk op verzoek van T.R.I. zijde aan den Engelschen opperbevelhebber. Dit herhaaldelijke uitstel was van groot nadeel op de veiligstelling van Oost-Batavia, aangezien voor de actie in het Westen alle beschikbare troepen noodig waren, die inmiddels uit den Oost-sector waren losgemaakt en ingesteld moesten blijven op de actie tegen Tangerang, waardoor de patrouillegang in den Oost-sector was verminderd.

In deze uitstelperiode deed zich een eigenaardig incident voor, dat van beslissenden invloed was op de beveiligende maatregelen voor het bivak te Pesing. Boven het gebied tusschen Pesing en het 25 km. Westelijken gelegen Tangerang werden n.l. pamfletten uitgeworpen (het staat nog niet vast, op last van welke instantie, het moet echter een Engelsche instantie geweest zijn), waarin de tusschen de Engelschen en de T.R.I. gesloten overeenkomst was omschreven en door een schets werd verduidelijkt, waarop een demarcatieline was aangegeven, die niet in overeenstemming was met de overeenkomst. De ontruiming van Pesing en Tangerang door de T.R.I. zou nl. in 2 fasen gebeuren.

Tusschen deze 2 fasen zou gedurende een drietal dagen een „niemandsland“, dat niet door beide partijen mocht worden betreden, worden geschapen. Volgens de overeenkomst lag dit „niemandsland“ West van kampong TJENKARENG. Op de schets van de uitgeworpen pamfletten nu lag PESING, dat reeds lang door ons bezet was, in dit „niemandsland“.

Als gevolg van dit „misverstand“ bestond de kans, dat de T.R.I. (niet geheel ten onrechte) de rechtmatigheid van de bezetting PESING aanvechtbaar achtte, in welk geval zij de geheele overeenkomst ongeldig zou kunnen verklaren. Teneinde op alles voorbereid te zijn, werd Pesing op 16 Mei 1946 met 1 compagnie

van I-11 R.I. versterkt en werden de noodige maatregelen genomen, om het bivak tegen aanvallen te beschermen.

Eindelijk werd op 18 Mei 1946 van den Engelschen Commandant der 37ste Br. Ind. Div., de voorbereidende order voor de bezetting van Tangerang uitgegeven, naar aanleiding waarvan het actieplan werd opgemaakt. In hoofdtrekken kwam het plan hierop neer, dat in 2 fasen zou worden opgerukt. In de eerste fase zou Tangerang genaderd worden tot een 7-tal km. In de tweede fase zou Tangerang, zoo noodig worden aangevallen en veroverd. Aanvanke'lijk zou de opmarsch op 22 Mei 1946 aanvangen. Ook deze datum werd echter 2 maal verschoven. Door al dit uitstel en gepraat kon er geen sprake meer zijn van verrassing, zoodat de tegenpartij volop gelegenheid werd geboden, om tegenmaatregelen te nemen. Uit het verloop van de actie, waartij verschillende malen tegenstand werd ondervonden, is inderdaad gebleken, dat de T.R.I. niet van zins was geweest, volgens de gesloten overeenkomst, dit gebied zoo maar prijs te geven.

Van 20 tot 25 Mei 1946 werden voorbereidende acties gevoerd, bestaande uit het grondig zuiveren van het gebied ten Westen van Pesing, het mijnevrij maken van den opmarschweg, het dichten van valkuilen, het opruimen van wegversperringen enz.

Op 24 Mei 1946 ontving de brigade-commandant plotseling bevel van den Commandant der „B“-Divisie, om op 25 Mei 1946 TJENKARENG, een plaatsje halverwege Tangerang te bezetten. Aangezien dit niet in overeenstemming was met de reeds eerder uitgewerkte actieplannen en uitgegeven bevelen, moest te elfder ure het geheele operatieplan worden gewijzigd en dienovereenkomstige bevelen worden uitgegeven.

De Commandant van I-11 R.I. werd belast met de leiding van deze actie. TJENKARENG werd op 25 Mei 1946 zonder tegenstand bezet.

De twee volgende dagen werden besteed, om het pas bezette gebied te consolideeren en te zuiveren, wegversperringen op te ruimen en den weg geschikt te maken voor autoverkeer.

Op 28 Mei 1946 te 2 uur 's middags kwam het bevel van den Commandant der „B“-Divisie, om Tangerang onverwijld te bezetten. Onmiddellijk na de ontvangst van dit bericht werd de vitale brug over de Mookervaart bij BATOETJEPER, 2 km. vóór Tangerang, veilig gesteld en werden de hindernissen op het laatste traject op den weg opgeruimd.

Uit tevoren gehouden luchtverkenningen was reeds gebleken, dat de voorafgaande dagen troepenbewegingen in Westelijke richting hadden plaats gevonden, zoodat aangenomen kon worden, dat Tangerang door de T.R.I. was ontruimd.

Dit bleek inderdaad ook het geval te zijn. Zoodra de weg in orde was, werd zonder oponthoud doorgestooten naar Tangerang, welke historische plaats zonder tegenstand werd bezet. De binnerrukkende troepen werden enthousiast verwelkomd door de bevolking, voornamelijk Chineezzen, die, ondanks de dreigementen en

pressie van de T.R.I., geweigerd hadden, de stad te verlaten en met de T.R.I. mee te evacueeren in Westelijke richting.

Om 4 uur 's middags was de bezetting voltooid en werden de verschillende wachten betrokken, terwijl onmiddellijk patrouilles uitrukten ter veiligstelling van het bivak.

Op 30 Mei 1946 werd I-11 R.I. dat Tangerang had bezet, afgelost door I-4 R.I. Majoor de Bijl Nachenius, Commandant van I-4 R.I. kreeg de niet te versmaden functie van Commandant der Nederlandsche troepen in Tangerang, een positie als „God in Frankrijk”.

Alle kampongs in de omgeving van Tangerang waren verlaten. De eenvoudige dessaman was met gruwelverhalen over de Nederlandsche troepen, die alles afslachtten, wat ze tegenkwamen en alles in brand staken, uit angst gevlucht. Een groot aantal Chineezers werd door de T.R.I. medegevoerd, nadat eerst hun huizen vóór de komst der Nederlandsche troepen door de terroristen in brand waren gestoken. Een groot aantal Chineezers, dat weigerde weg te trekken, werd door extremisten wreed vermoord, mannen, vrouwen en kinderen. Dit alles speelde zich af vóór de komst der Nederlandsche troepen, toen de T.R.I. Tangerang ontruimde.

Onnoemelijk veel leed is hier geschied, dat niet kon worden voorkomen, omdat er zich nog geen Nederlandsche soldaat in Tangerang bevond.

Tangerang heeft in de wereldpers veel stof doen opwaaien. Practisch iedere in de stad door de Nederlandsche troepen bevrijde Chinees, had familie of relaties, die voor de komst der Nederlandsche troepen het slachtoffer waren geworden van gewetenlooze terroristische benden. Tallozen waren meegevoerd en zaten thans gevangen in het voor de Nederlanders onbereikbare gebied ten Westen van de TJISADANE, die de door de Engelschen voorgeschreven demarcatielijn vormde, die niet door ons mocht worden overschreden. Het gevolg was, dat onze troepen knarsetandend moesten toezien, hoe iederen nacht aan den overkant van de Tjisadane weer kampongs in brand werden gestoken, Chineezers ontvoerd en vermoord. Steeds meer berichten kwamen binnen over groote aantallen, in naburige kampongs gevangen Chineezers, waarop onze patrouilles direct uitrukten en deze ongelukkigen bevrijdden. Het grootste gevangenkamp bevond zich echter in Maoek, een visschersplaatsje aan de kust, 26 km. Noord van Tangerang aan de Westzijde van de Tjisadane, dus een heel eind buiten bereik van de Nederlandsche troepen. Dit nam niet weg, dat de Luitenant Van Dijk, Commandant van het detachement Militaire Politie der „W”-Brigade, geen moment aarzelde, op eigen initiatief een handjevol vrijwilligers bij elkaar te trommelen en op marsch ging naar Maoek. Dit doortastende optreden werd prachtig beloond. Het kleine troepje bereikte zonder eenigen tegenstand Maoek en ontzette daar eenige duizenden Chineezers. De bewakers van deze gevangenen, opgeschoten Indonesiërs, waren zoo geschrokken, dat zij Van Dijk en zijn mannen geen vingerbreed in den weg legden. Enkelen van hen deden het in hun broek van angst en stonden stomverbaasd toe te kijken, hoe

Luitenant Van Dijk, de Chineezzen verzamelde. Zij hadden dagen lang geen eten gehad en waren volkomen uitgeput. Velen van hen liepen de tranen over de wangen van dankbaarheid voor deze onverwachte bevrijding. Het transport van de bevrijde Chineezzen was een probleem op zichzelf. Van Dijk beschikte niet over vervoer, weshalve het in optocht te voet terugging naar Tangerang, waar de ongelukkigen onder dak werden gebracht en van voedsel en kleding voorzien.

Zoo werden gedurende de volgende dagen nog duizenden Chineezzen in verschillende andere kampongs uit de handen van hun ontvoerders bevrijd en naar Tangerang overgebracht. Het totaal aantal door de „W”-Brigade bevrijde Chineezzen loopt in de twaalfduizend. Al deze Chineezzen werden ondergebracht en van het hoog noodige voorzien. In Tangerang hebben wij met eigen oogen den ergsten vorm van terreur aanschouwd. Ongeloofelijk veel opbouwend werk werd hier door de Nederlandsche troepen verricht, hetgeen vooral door de zoo getroffen Chineesche bevolking werd gewaardeerd waarvan zij bij verschillende gelegenheden op ondubbelzinnige wijze blijk gaf. Luitenant Van Dijk werd voorgesteld voor buitengewone bevordering, terwijl de Chineesche Consul te Batavia hem bij de commissie voor onderscheidingen voordroeg voor een onderscheiding.

Het deed derhalve wel erg vreemd aan, toen we eenige dagen later groote artikelen in de couranten lazen over de verdraaide voorstelling van feiten in het Buitenland. O.a. lazen wij een bericht, dat de Chineesche Regeering een protest ingediend had bij de Nederlandsche Zaakgelastigde, in welk protest de gruwelen, die zich in Tangerang hadden afgespeeld, min of meer op de verantwoordelijkheid van de Nederlandsche troepen werden afgeschoven.....

Deze geringe waardeering voor de opofferingen, die onze jongens zich getroost hadden ter bescherming van de belangen van de bevolking en van de Chineesche gemeenschap heeft echter niet den minsten invloed gehad op het enthousiasme, waarmede het groote werk werd voortgezet. We aanschouwden met eigen oogen, hoe na eenige dagen de bevolking, eerst nog schuw en voorzichtig, later in steeds grooter getale, begon terug te keeren naar hun kampongs. Zij moeten wel vreemd hebben opgekeken, toen zij zagen, dat hun hutjes nog volkomen intact waren en niet met den grond gelijk gemaakt, zooals hen toch steeds van Republikeinsche zijde werd voorgehouden. Al gauw was het vertrouwen in de Nederlandsche troepen en hun ware bedoelingen gewonnen. Naarstig zette men zich aan den arbeid. De padi, die men ging planten, mocht men weer zelf consumeeren en verkoopen, hetgeen voor hen iets ongehoords was. De landbouw en handel werden door de Nederlanders aangemoedigd en beschermd. Na een paar weken was alles weer in vol bedrijf en de rust in het Tangerangische was hersteld. De „W”-Brigade kon hier met trots terugzien op het groote werk, dat door haar tot stand was gebracht.

Een vermeldenswaardige gebeurtenis uit deze dagen was de arrestatie van 4 Duitschers in kampong Peglar bij Pesing op 31 Mei 1946 en een ander viertal ten Westen van Tangerang op 3 Juni 1946 in kampong Kosambi. Deze Duitschers bleken ontsnapt te zijn van het eiland Onrust, alwaar zij waren geïnterneerd en hadden zwemmend de kust weten te bereiken. In laatstgenoemde kampong werden eveneens 500 Chineesche vrouwen en kinderen door een M.P. patrouille ontzet en naar Tangerang overgebracht.

Een staaltje van doortastendheid was ook het optreden van de 8ste compagnie van Inf. I. Deze compagnie had nl. op 14 Juni 1946 een gewapende verkenning uitgevoerd tegen kampong Djati, een concentratieplaats van terroristische benden. De verkenning werd vlot en krachtig uitgevoerd, waarbij de weinige weerstand, die werd geboden, snel werd opgeruimd.

Aangezien de commandant van deze compagnie niet wilde volstaan met de zuivering van deze kampong alleen, doch het veel meer Westelijke gelegen Hoofdkwartier van de T. R. I. te Baleradja wilde vernietigen, werd de nacht van den 14en op den 15en Juni doorgebracht te Djati. Den volgenden dag werd opgerukt naar Baleradja, waarbij op cenige plaatsen vrij veel tegenstand werd ontmoet. Baleradja werd bereikt, nadat aan de verzetslieden behoorlijke klappen waren uitgedeeld. De rest van de bezetting van Baleradja sloeg in paniek op de vlucht met achterlating van alle oorlogsvoorraden. Een enorme hoeveelheid munitie en wapenen werd buitgemaakt. De compagnies-commandant zond heel laconiek, alsof het de gewoonste zaak van de wereld was een telegram, dat hij in Baleradja was gearriveerd en verzocht alle beschikbare auto's van de brigade te mobiliseeren, om de buitgemaakte oorlogsvoorraden af te voeren. Gedurende den geheelen nacht en den heelen volgenden dag reden alle beschikbare auto's van de „W”-Brigade af en aan tusschen Tangerang en Baleradja om den oorlogsbuit binnen te halen, dwars door vijandelijk gebied, zonder dat de terroristen iets deden.

Aangezien het niet de bedoeling was, Baleradja bezet te houden (het plaatsje lag ruim 15 km buiten het ons toegewezen patrouillegebied), moest in den avond van 16 Juni de rest van de buitengemaakte oorlogsvoorraden, die niet meer vervoerd kon worden, ter plaatse worden vernietigd.

Tangerang vormt een gulden bladzijde in de geschiedenis der „W”-Brigade, die niet licht vergeten zal worden. Hier konden de mannen der „W”-Brigade voor het eerst den zegenrijken invloed aanschouwen van de Nederlandsche bezetting van een pas van terrorisme bevrijd gebied.

Doch ook in een ander opzicht zal Tangerang een ieder die aan de bevrijding heeft geholpen, tot in lengte van dagen heugen.

Deze bevrijdingsactie en de zuiveringsacties vóór en na de bezetting heeft de „W”-Brigade niet minder dan 6 doden (I-11 R.I.) en 4 gewonden gekost, het eerste groote verlies dat werd geleden.

Intusschen bleven ook in andere gebieden van den Batavia-sector zuiveringsacties voortgang vinden.

Ten Oosten van den weg Tandjong Priok—Batavia werd de bevolking weer geterroriseerd door extremisten. Met deze terroristen werd door Inf. I. afgerkend, dat op 6 Juni 1946 een driedaagsche zuiveringsactie in dit gebied begon.

Ook ten Oosten van Batavia ontving de „U"-Brigade, die de veiligheids gordel rond de stad in die richting uitbreidde, geregeld hevigen tegenstand van extremistische troepen, die vanuit Bekasi en Krawang werden versterkt. Tijdens een zuiveringsactie in dit gebied, uitgevoerd door de 6e Compagnie van Inf. I. werd ter hoogte van Tjakoeng hevigen tegenstand ondervonden van een 300 man sterke bende, die goed bewapend was met mortieren en automatische wapens, waarbij een Amboneesch Infanterist sneuvelde.

Op 11 Juni 1946 werd Bekasi, 20 km Oost van Batavia bezet door troepen van de „U"-Brigade. In het Zuiden hadden inmiddels troepen van de „U"-Brigade Tjigombong, onder den rook van Buitenzorg bezet. Precies 2½ maand na de aankomst van Nederlandsche troepen in Batavia, was er aldus een veilige zone met een straal van ruim 25 km. om Batavia heen geschapen en was dit geheele gebied gepacificeerd. De welvaart keerde spoedig terug in het bevrijde gebied. In toenemende getale kwamen Indonesiërs uit het nog niet bevrijde gebied toestroomden om zich onder Nederlandsche bescherming te stellen. De handel, landbouw en het bedrijfsleven bloeide weer op. Batavia zelf vertoonde alweer bijna het aanzien van vóór den oorlog. De „W"-Brigade kon met tevredenheid op dit, in zoo korten tijd bereikte resultaat terugzien.

DE BEVRIJDING VAN TJIANDJOER

14 Juni 1946 was een zeer belangrijke dag in de geschiedenis van de „W”-Brigade. Op dezen dag werd nl. het bevel ontvangen tot overname van de beveiliging van den convooiweg TJIANDJOER-BANDOENG, welke beveiliging tot dusverre in handen was geweest van de Britsch-Indiërs en de Seaforth Highlanders.

Deze convooiweg was van vitaal belang voor de verbinding met Bandoeng, de eenige verbinding over land, zoodat wel gesproken mag worden van een levensader, die 200 km. dwars door vijandelijk gebied liep, waar zich nog geen blanke had vertoond, en waar de heeren extremisten volkomen baas waren. De zwaar beschermde convoien, die twee maal per week van Batavia naar Bandoeng en terug reden, moesten zich steeds vechtend een weg door dit gebied banen. Tot Maart 1946 reden de convoien via Buitenzorg en Soekaboemi. Begin Maart 1946 had nog een groote aanval op zoo'n convooi plaats in Soekaboemi, die de Britsch-Indiërs heel wat menschenlevens en materiaal heeft gekost. Na een reis van 5 dagen bereikte het zwaar gehavende convooi Bandoeng.

En deze zeer belangrijke taak zou thans van de Engelsche troepen worden overgenomen door de „W”-Brigade.

De „W”-Brigade ging deze geheel nieuwe periode in met een nieuwen brigade-commandant, den toenmaligen overste (thans kolonel) van GULIK van het K. N. I. L., die op 15 Juni 1946 het commando overnam van den Kolonel REEMER. Deze taak was den kolonel van Gulik wel toevertrouwd. Bevrijd uit krijgsgevangenschap in Siam, werd kolonel van Gulik naar Java gedirigeerd, alwaar hij een groot aandeel heeft gehad in het voorbereidende organisatorische werk van het nieuwe leger. In Februari 1946 werd hij aangewezen als Commandant van de Nederlandsche troepen, die het zoo belangrijke tin-eiland Banka zouden bezetten. De landingen op Banka verliepen zeer succesvol en na eenige weken waren de rust en orde op dit eiland volkomen hersteld en konden de tinbedrijven weer draaien.

De verplaatsing van de heele brigade had heel wat voeten in de aarde. Hard werd er gewerkt, om deze verplaatsing tot in de puntjes voor te bereiden.

Bovendien moest in verband met de nieuwe taak, waarbij de brigade geheel zelfstandig zou moeten kunnen optreden, het geheel op sterkte worden gebracht met nieuwe onderdeelen. Tusschen 15

en 25 Juni werden de navolgende onderdeelen aan de „W”-Brigade toegevoegd: De IIIe Batterij Veldartillerie, reeds een oude bekende bij de „W”-Brigade, die ook meegedaan had aan de acties bij Tangerang en tegen de Maroenda's, de 1ste Veldcompagnie Genietroepen, het pantserpeloton van de „B”-Divisie, dat eveneens al in brigadeverband van zich had laten hooren bij de actie Tangerang en de actie Baleradja, de 1ste Verbandplaatsafdeeling, het Verplegingspeloton en de Brigade-herstelwerkplaats van de „U”-Brigade. De Brigade-herstelwerkplaats van de „W”-Brigade verkeerde nl. nog in statum nascendi, terwijl de „U”-Brigade reeds in het bezit was van een nagevoeg volledige Brigade-herstelwerkplaats. Aangezien de „U”-Brigade voorloopig in Batavia bleef en de „W”-Brigade voor wat betreft de materiaal- en personeelaanvulling, in verband met haar nieuwe taak, voorrang had, werden de brigade-herstelwerkplaatsen van beide brigades omgewisseld. Alvorens verder te gaan met de geschiedenis van de „W”-Brigade is het gewenscht even een kort overzicht te geven van de voorgeschiedenis van deze onderdeelen, die van nu af aan ook deel zouden uitmaken van de „W”-Brigade.

De IIIe Batterij Veldartillerie vormde een onderdeel van het 1ste Regiment Mobiele Artillerie van het K. N. I. L., dat in Maart 1946 te Balikpapan op Borneo werd geformeerd uit het reeds bestaande depôt Artillerie, welk depôt bestond uit ex-krijgsgevangenen van het K. N. I. L., voornamelijk afkomstig uit Japan en via Manilla naar Balikpapan gedirigeerd. Kort na de aankomst op Java in April 1946 werd in verband met de verspreide dislocalisatie over geheel Java van de drie afdeelingen, waar het Regiment uit bestond, het regimentsverband opgeheven.

De IIIe Afdeeling (welke naam later veranderd werd in IIIe Batterij) bestaande uit 2 batterijen (later sectiën genoemd) à 4 stukken, 25 pounders, werd te Meester-Cornelis gestationneerd en ruim een maand later ingedeeld bij de „W”-Brigade, onder commando van den majoor der Artillerie BIJVOET van het K. N. I. L.

De 1ste Veldcompagnie Genietroepen werd op Java geformeerd en bestond uit ex-krijgsgevangenen, genisten, bij elkaar gebracht uit verschillende krijgsgevangenkampen in geheel Azië en stond onder Commando van den Kapitein der Genie K. N. I. L. HORSTMAYER.

De Verbandplaatsafdeeling was een gemengde eenheid van gewezen ex-krijgsgevangenen van den Militair Geneeskundigen Dienst en nieuw aangekomen krachten uit Nederland en stond onder Commando van den Dirigeerend Off. van Gezondheid Majoor KOTHE, eveneens van het K.N.I.L.

Commandant van het verplegingspeloton was de kapitein TULKEN, terwijl de leiding van de Brigade-herstelwerkplaats in handen van den Res. 1sten Luitenant PONSEN van de K. L. was.

Last not least het pantserpeloton onder commando van den 1sten Luitenant van het K. N. I. L. KRAGT. Het personeel waaruit dit peloton was samengesteld, was gerecruteerd uit het 1ste Regiment Infanterie van het K. N. I. L. waartoe ook Inf. I. behoorde, dat op 5 October op Java landde en bestond eveneens uit ex-krijgsgevangenen en vrijwilligers uit Suriname.

Direct na de aankomst van I R. I. op Java na de eerste schermschietingen op de buitenposten, deed zich de behoefte gevoelen aan gepantserde voertuigen voor convooidekking en beveiliging van op auto's te voeren Infanterie.

Op Kramatdjati, 15 km. ten Zuiden van Batavia, bevonden zich eenige gepantserde voertuigen in handen der Japanners, die gebruikt werden bij de instructie van de T. K. R. (de latere T. R. I.). Een poging, om deze voertuigen in handen te krijgen, mislukte echter door Engelsche interventie.

Toch zag de ondersteuningscompagnie van Inf. I. kans, om clandestien één gepantserd voertuig achter te houden. Dit was de white-scoutcar, die „Egel” gedoopt werd.

Eenige weken later t.w. op 25 November 1945 werd dit eerste schaap gevolgd door verschillende andere en wel 3 pantserauto's en 2 overvalwagens en werd het peloton pantserwagens opgericht.

Het Pau. Peloton kwam direct na de oprichting in actie, meestal in samenwerking met de eerst veroverde scoutcar „Egel” van de ondersteuningscompagnie van Inf. I. Achtereenvolgens werden door het Pau. peloton, in samenwerking met Infanterie I, zuiveringsacties ondernomen tegen Pondok Gedeh, Kebajoran, Pasar Minggoe en een zelfstandigen uitgevoerden succesvollen raid naar Depok, alle plaatsen Zuid van Batavia, diep in Indonesisch gebied. De enthousiaste commandant van dit peloton werd op het stoepje geroepen en moest een beetje worden getemperd, aangezien hij in staat was, om op zijn eigen houtje heel Java te gaan schoonvegen, hetgeen natuurlijk tot groote internationale verwickelingen zou leiden. Jammer, dat ze Luit. Kragt niet zijn gang hebben laten gaan, dan was het misschien nooit zoover gekomen. Maar alle gekheid op een stokje, dank zij den doortastenden, agressieven Luitenant Kragt, die slechts één doel voor oogen had, het welzijn van zijn jongens en het herstel van orde en rust, vormde dit Pau. peloton een formidabel wapen in handen van den brigadecommandant, waar later nog dikwijls een dankbaar gebruik van werd gemaakt. Later steunde het Pau. peloton de bezettingsacties van DEPOK, TJIBINONG, TJITEUREUP, PAROENG, SERPONG en TANGERANG.

In dezen tijd werd het peloton ook uitgebreid met de eerdergenoemde „Egel” van Inf. I. en eenige pantserauto's en overvalwagens van het Depôt Pantserstroepen.

In April 1946 bestond het peloton uit 5 pantserauto's, 1 scoutcar en 3 overvalwagens.

Bij de opheffing van I R. I. werd het Pau. Peloton ingedeeld bij den Staf „B”-Divisie en werd bij het vertrek der „W”-Brigade naar Tjiandjoer, onder tactisch commando van den Commandant „W”-Brigade gesteld.

Even voor het vertrek van de „W”-Brigade naar Tjiandjoer werden voorts nog enkele welkome versterkingen ontvangen in den vorm van verbindingspersoneel en enkele K. L.-officiëren voor de inneming van nog open gebleven functies in den Brigadestaf, waaronder de majoor (later overste) D. HUITING van de K. L., die op 26 Mei 1946 zijn intrede in de brigade deed als plaatsvervangend brigadecomman-

dant. De Staffuncties werden thans voor de helft waargenomen door K. N. I. L. officieren en voor de andere helft door K. L. officieren, waardoor een goede samenwerking tusschen de K. N. I. L. en K. L. onderdeelen, waaruit de brigade was samengesteld, was verzekerd.

De groote verplaatsingen van de „W”-Brigade namen op 18 Juni 1946 aan aanvang met het vertrek van een twintigtal kwartiermakers van Inf. I. per vliegtuig naar Bandoeng, om in den over te nemen sector de kwartieren van de Engelschen over te nemen.

Vervolgens hadden tot 29 Juni dagelijks groote troepentransporten naar het nieuwe gebied plaats.

Inf. I., I-11 R. I. en I-4 R. I. werden door de lucht naar Bandoeng vervoerd en begaven zich vandaar per autotransport over den weg naar de over te nemen sectoren.

De motorvoertuigen en het materieel en de uitrusting bereikten over den convooiweg via Buitenzorg, de Poentjak en Tjiandjoer hun plaats van bestemming. Op 27 Juni 1946 vertrok II-4 R.I. en de brigadestaf over den convooiweg naar Tjiandjoer, terwijl de artillerie en de genie, tezamen met het pantser peloton als laatsten op 29 Juni 1946 volgden.

Op 29 Juni 1946 waren alle kwartieren van de Engelschen overgenomen, die inmiddels naar Batavia waren vertrokken. De dislocatie van de verschillende onderdeelen was toen als volgt:

Inf. I. had den sector Padalarang, West van Bandoeng overgenomen en had de plaatsen Padalarang, Tjibogo, en Panoetjatjan bezet. De te bewaken sector liep van Padalarang in Westelijke richting tot aan de Tjitaroem.

I-4 R.I. werd belast met de bewaking van den sector Tjitaroem—Tjiandjoer en had Tjirandjang en de brug over de Tjitaroem bezet.

II-4 R.I. nam den sector Tjiandjoer—Tjipanas voor haar rekening, terwijl I-11 R.I. als algemeene reserve in handen van den Brigadecommandant te Tjiandjoer werd gelegerd met de andere onderdeelen van den Brigadestaf.

Van de artillerie werd 1 sectie gedirigeerd naar Tjirandjang terwijl de 2e sectie in Tjiandjoer werd gelegerd. De aanvankelijke orders waren dat uitsluitend de door de Engelschen bezette gebieden langs den convooiweg moesten worden overgenomen en dat de bestaande instructies en aanwijzingen van de Engelschen gehandhaafd bleven. Dit nu was niet zoo leuk. De Engelschen hadden nl. uitsluitend tot taak den convooiweg te beveiligen. Zij hadden dus geen pacificeerende taak.

Deze beveiliging werd door hen uitgevoerd door stationneering van verschillende detachementen op bepaalde punten langs den convooiweg, alwaar zij hun bivak betrokken en zich van alle kanten flink insloten met prikkeldraad, waarachter zij de wacht hielden. Op convooidagen rukten vanuit deze bivakken patrouilles uit, die over den weg en in de allernaaste omgeving van den weg patrouilleerden, evt. hinderlagen opruimden, mijnen verwijderden en wegversperingen opzij schoven. En dat midden in vijandelijk gebied. Deze zuiver defensieve houding had logischerwijs tengevolge, dat hun

bivakken bijna iederen nacht werden aangevallen en beschoten en auto's die op landmijnen liepen, de lucht in vlogen. Bovendien hadden zij het nadeel, dat zij zich met de aanwezige accommodatie in kamponghutjes moesten behelpen. Dit gevoegd bij de herhaaldelijke alarmtoestanden en zwaren wachtdienst, was geen benijlenswaardig leven. Bovendien hadden zij de vriendelijkheid, om het beetje comfort en accommodatie dat er nog was, mede te nemen naar Batavia, terwijl ons ten strengste verboden was meer mee te nemen, dan onze persoonlijke wapening en uitrusting. De rest zou ter plaatse van de Engel eien worden overgenomen. Zoo zaten wij op den dag van aankomst volkomen op de keien, gelegerd in wrakke leege kamponghuisjes, geen stoel om op te zitten, geen bed om op te slapen, geen water, geen licht, behoudens enkele uitzonderingen, die boften. Tjandjoer zelf, vóór den oorlog een welvarend stadje in de hoogvlakte van Tjiandjoer, was nooit door de Engelsche troepen bezet geweest. De convooiweg liep n.l. Noord om de stad heen, zoodat convooien de stad niet hoefden te passeren. Het Engelsche hoofdkwartier bevond zich ter hoogte van den driesprong Noord van Tjiandjoer, waar de convooiweg links afsloeg naar Bandoeng en was ondergebracht in bescheiden kampongwoningjes. De stad Tjiandjoer zelf was bezet door de T.R.I. en ressorteerde onder de „republiek”. Engelsche soldaten, die aanvankelijk probeerden inkoop te doen op de pasar in Tjiandjoer ondervonden hier enige „incidenten” zooals zij het noemden, weshalve verder afgezien werd van pogingen, om ter plaatse groenten en rijst, waar de vlakte van Tjiandjoer zoo rijk aan was, in te koop. De Engelsche troepen waren verder geheel aangewezen op hun legerrantsoenen. Zoo was de situatie, toen de Brigadestaf in den namiddag van 27 Juni 1946 het bivak van de Engelschen overnam.

De bevolking van Tjandjoer, die al bij geruchte vernomen had, dat op dien dag Nederlandsche troepen zouden arriveeren, hadden den geheelen dag vol spanning naar hun bevrijders uitgekeken. Zij werden n.l. om 10 uur 's morgens verwacht. De T.R.I. oefende inmiddels druk uit op de Chineesche bevolking, om te evacueeren, waaraan, op een enkele uitzondering na, geen gevolg werd gegeven. Toen de komst van de Nederlandsche troepen uitbleef, trof de T.R.I. de laatste voorbereidingen om huizen en groote gebouwen in brand te steken, en op te blazen.

's Middags om 4 uur arriveerde II-4 R.I. met den Brigadestaf te Tjiandjoer en werden de kwartieren van de Britsch-Indische troepen overgenomen. Overal langs den convooiweg in de omgeving van Patjet waren vóór de komst van de Nederlandsche troepen de aardige Europeesche villa's en lungalow's, hier en daar ook kampongwoningen, door de extremisten in de asch gelegd. Welkom vreemd land!! Het geheel bood een ontzettend verwaarloosden, troosteloozen indruk. De sawahs waren niet bewerkt en overwoekerd met metershooge alang-alang en onkruid, de heele streek was volkomen verlaten, huizen in de asch gelegd, de weg vernield, in één woord een triest beeld, dat we niet licht zullen vergeten.

Inmiddels waren van Tjiandjoer uit berichten binnengekomen, dat de stad in vlammen dreigde op te gaan en dat de Chineesche bevolking zou worden uitgemoord. Tjiandjoer was bezet door een duizendtal extremisten. Alhoewel in verband met het geringe aantal troepen, waarover de Brigadecommandant dien middag beschikte (slechts II-4 R.I., die echter pas alle Engelsche bivaks van Patjet tot Tjiandjoer had overgenomen) het uit militair oogpunt niet geheel verantwoord zou zijn, om reeds thans tot de zuivering van de stad over te gaan (de oorspronkelijke bedoeling was, de stad eerst te bezetten na aankomst van I-11 R.I.) aarzelde de Brigadecommandant, toen deze onrustbarende berichten binnenkwamen, geen moment, en gaf den Commandant van II-4 R.I. opdracht, om onmiddellijk met alle beschikbare troepen de Chineesche wijk te ontzetten en de extremisten uit dit gebied te verdrijven. Na aftrek van de troepen, die de verschillende objecten langs den convooiweg bezet moesten houden, bleek de Commandant van II-4 R.I. nog slechts te beschikken over één peloton Infanterie (30 man), 25 man van de Ondersteuningscompagnie en een paar Brenncarriers met personeel. Hieraan werd al het beschikbare M. P. personeel, totaal 28 man, toegevoegd. Het heele leger, waarmede Overste v.d. Meer Tjiandjoer zou moeten bezetten, bestond uit totaal 93 man, waartegenover 1000 man goed gewapende extremisten stonden. Deze troepenmacht werd in twee gedeelten gesplitst, één gedeelte onder Commando van den kapitein Dieperink, dat de Chineesche wijk zou ontzetten en het tweede gedeelte (28 man M.P.) onder Commando van Luitenant van Dijk, dat het andere gedeelte van de stad voor haar rekening zou nemen, om de voornaamste gebouwen onbeschadigd in handen te krijgen.

Al direct bij het binnenrukken van de stad kwam de troep onder zwaar snipervuur te liggen van sluipschutters, die zich overal achter huizen, in de kampongs en in de boomen hadden opgesteld. Vóór de woning van den Regent liep een Brenncarrier op een mijn en vloog in de lucht. Het troepje van II-4 R.I. onder kapitein van Dieperink had het zwaar te verantwoorden, vooral toen de Chineesche wijk werd bereikt. Zij slaagden er echter in, den tegenstand te overwinnen en de Chineesche wijk te ontzetten en veilig te stellen.

De tweede groep onder Luitenant van Dijk was inmiddels doorgedrongen tot aan de regentswoning, die onbeschadigd in onze handen viel. Zij bezetten een linie in den tuin van de regentswoning, alwaar zij zich den geheelen nacht onder zwaar snipervuur uit de omliggende kampongs wisten te handhaven.

Van slapen kwam gedurende dien nacht uiteraard niets. Ook gedurende den volgenden dag en nacht moesten de extremisten van het lijf worden gehouden.

Het troepje van kapitein Dieperink in de Chineesche wijk had het vooral zwaar te verantwoorden tegenover een groote overmacht en was, mede door de oververmoeidheid van de manschappen, die 48 uur in touw waren geweest, zonder een oog dicht te kunnen

deën, genoodzaakt, om zich over een korten afstand terug te trekken, waarna zij een geconcentreerde linie innamen, waarin zij zich verder wisten te handhaven, tot er versterkingen kwamen.

Op 29 Juni 1946 arriveerde I-11 R.I., dat per vliegtuig van Batavia naar Bandoeng was overgevlogen, te Tjiandjoer en beschikte de Brigadecommandant dus over troepen, om tegen Tjiandjoer in te zetten.

De zaak was toen voor de extremisten gauw bekeken. Met een compagnie van I-11 R.I. tezamen met de troepen, die zich reeds in Tjiandjoer bevonden, werd de heele stad schoongeveegd, de Chineesche wijk ontzet en de terroristen buiten de stadsgrenzen verdreven.

Dank zij het doortastend en snelle optreden van het handjevol troepen, die op 27 Juni de stad waren binnengedrongen, bleef Tjiandjoer gespaard en ontsnapten duizenden Chineezen aan een zekeren dood.

Tijdens hun terugtocht zagen de extremisten slechts kans, om de woning van den Assistent-Resident, de sociëteit, de gevangenis en een schoolgebouw in brand te steken, terwijl slechts enkele Chineezen vermoord en ontvoerd werden.

Helaas hadden wij ook bij deze actie eenige verliezen te betreuren aan dooden en gewonden.

Op 30 Juni 1946 trokken I-11 R.I., een gedeelte van II-4 R.I. en de Brigadestaf de stad binnen en werden de troepen in goede woningen ondergebracht. De brigadestaf werd gelegerd in de voormalige regentswoning, die geheel intact in onze handen viel.

De orde en rust in Tjiandjoer en ook in de andere subsectoren was na een paar dagen hersteld. Wel deden zich gedurende de eerste dagen en nachten een paar beschietingen op de pas betrokken bivaks voor en werden nog enkele woningen in de asch gelegd, doch deze beschietingen waren slechts van lichten aard, zoodat de aanvallen zonder moeite konden worden afgeslagen. Zoo werd het bivak van II-4 R.I. te Tjibeureum gedurende twee achtereenvolgende nachten op 28 en 29 Juni met geweervuur beschoten en met handgranaten bestookt, terwijl extremisten op 30 Juni een poging deden om het sanatorium Patjet in brand te steken, welke poging in de kiem werd gesmoord.

Ook Tjiandjoer zelf had gedurende de eerste dagen nog last van snipervuur evenals de bivakken in den sector Tjirandjang en Padalarang.

Voorts ontplofte hier en daar nog wel eens een booby-trap of een landmijn. Aan dezen ongewenschten toestand kwam echter al gauw een eind.

De hoofdtaak van de „W"-Brigade was de beveiliging van den convooiweg. Zooals reeds eerder vermeld, werd aangevangen met het overnemen van het Engelsche systeem, waarvan de groote bezwaren spoedig werden onderkend, zoodat dit systeem direct werd uitgebreid en verbeterd. Er werd niet volstaan met de rechtstreek-

sche beveiliging van den convooiweg door bezetting van den weg zelf, het meergeven van een escorte en patrouilles in het naaste zijterrein op convooidagen.

Onmiddellijk na de bezetting van de verschillende bivaks langs de convooiroute, sloegen de detachementen hun vleugels uit en begonnen dagelijks intensief te patrouilleeren langs den convooiweg en rond het bivak, aanvankelijk in de onmiddellijke omgeving van het bivak en dicht langs den convooiweg, dagelijks op steeds grooter afstand, zoolat in het geheele gebied door de „W”-Brigade een dagelijks uitbreidende veilige zone links en rechts van den convooiweg werd geschapen, waardoor het wegbeveiligingssysteem een heel ander aspect kreeg en aanzienlijk werd verbeterd en vergemakkelijkt. De resultaten bleven dan ook niet uit. Reeds na een week was de convooiweg practisch veiliggesteld, door samenwerking tusschen de infanterie, het pantserwapen en de genie. Sniperbeschietingen op convooien namen dagelijks af en bleven dagenlang achterwege. Vele mijnen werden dagelijks gelocaliseerd en verwijderd.

De bevolking (het grootste gedeelte was uit angst gevlucht) was aanvankelijk erg schuw en wantrouwend.

Zij waren een jaar lang overstelpt geweest met voor hun onbegrijpelijke propaganda over „merdeka”, „repeoblik” en de „wreede Andjing Nica” de moordenaars van vrouwen en kinderen, die de wreedste gewelddaden bezingen en de groote vijand van het Indonesische volk was. Al deze woorden zeiden de eenvoudige tani niets en hij had niet het minste begrip van de beteeken's ervan. Een aardig staaltje hiervan was de opmerking van een dessaman in een bergplaatsje tegen één van ons. Hij klaagde zijn nood over de groote ellende, die hij nu al vier jaar lang geleden had met de volgende woorden: „Eerst was Nippon hier de baas. We hadden het toen heel slecht en leden veel honger. Toen werden de Nipponners verjaagd en kwam de „Andjing Nica”. Zij waren nog erger dan de Nipponners en moorden en plunderden er op los. Dit is de ergste tijd geweest. Maar gelukkig kwamen toen de belanda's en vluchtte de Andjing Nica in de bergen”.

Ziehier de grappige verwarring van woorden, waarvan de tani niet het minste begrip had. De republikeinsche propaganda duidde de Nederlandsche troepen aan met N.I.C.A. troepen, hier later het scheldwoord „andjing” (hond) aan toevoegend. Dagelijks was het woord Nica in het arme hoofd van den dessaman gestampt, waaraan verschrikkelijke verhalen werden vastgeknoopt. Het woord „Nica” was de toeman, waarmede de onnoozele tani werd banggemaakt en was het tooverwoord, waarmede de terroristen hun eigen landgenooten volkomen in hun macht hadden. Zij hadden niet het flauwste benul, dat de NICA dezelfde toeman belanda van vóór den oorlog was, maar dachten dat het een vreeselijk wreede, mythische barbarenstam was van onbekende nationaliteit. Zoo gauw dus het gerucht ging, dat de Nica in een bepaalde streek zou komen, liet de bevolking alks in den steek en vluchtte in panischen angst naar „veiliger” oorden.

Geen wonder, dat de bovengenoemde tani, de Indonesische extremisten, die zijn leven ondragelijk maakten en niets ontzagen, voor de gereesde Nica aanzag en in de belandi's (de echte Nica) zijn bevrijders van dezen geesel.

Al gauw drongen de berichten uit het door de Nederlanders bezet gebied tot deze gevluchte bevolking door en merkte zij, dat zij zich vergist had. De meest moedigen slopen schuchter naar hun dessa terug en keken eerst de kat uit den boom. Tot hun groote verbazing bemerkten zij, dat hun kampongwoningen niet in brand waren gestoken, hun schamele bezittingen niet geroofd en hun vee niet gestolen was. Alles stond er nog precies, zooals het achtergelaten was. Zij zagen hun mededessabewoners frank en vrij rondlopen, velen al in een goed baadje gestoken, een sigaret in den mond en vo'op eten. Deze berichten verspreidden zich al's een loepend vuurtje onder de gevluchte bevolking, zoodat de enkele schuchterlingen, die het eerst naar hun dessa terugkeerden al gauw gevolgd werden door anderen en na een maand practisch de heele bevolking weer was teruggekeerd.

Ondanks den intensieven patrouillegang van onze troepen, kon niet geheel er al voorkomen worden, dat kwade elementen infiltreerden tot aan den convooiweg.

Om de veiligheid van den convooiweg en de teruggekeerde bevolking afdoende te kunnen verzekeren, was het noodig de toegangswegen uit de bergen tot de groote vlakte van Tjiandjoer en Tjibeber, die zich van Oost naar West uitstrekte van de Tjitaroem tot aan Cekbrong en van Noord naar Zuid van Waroengdanas tot Tjibeber, te bezetten, waardoor een betere controle verkregen zou worden op het infiltreren van kwade elementen.

Ook op het Padalarangfront had Inf. I inmiddels niet stilgezeten. Hier werd direct dezelfde tactiek toegepast, n.l. uitbreiding van de beveiligende zone, waartoe patrouilles uitrukten en vijandelijke broeiresten in de omgeving aanvie'en en opruimden, waardoor ook hier al gauw de rust volkomen was teruggekeerd. Tijdens één van deze zuiveringsacties sneuvelde de geliefde commandant van dit bataljon, de Majoor v.d. Heuvel, die even vóór de actie bij Tangerang het commando van Overste Mollinger had overgenomen en zich binnen zeer korten tijd enorm populair bij zijn jongens wist te maken. Majoor v.d. Heuvel heeft o.a. het initiatief tot de actie tegen Bale radja genomen en deze actie ook persoonlijk geleid.

Op 29 Juni 1946 zou vanuit het bivak Padalarang een groote zuiveringsactie worden uitgevoerd tegen kampong Sadang, ten Noorden van Padalarang, alwaar een groot aantal extremisten zich geconcentreerd had. In den vroegen morgen om half vijf werd de commandopost, die tijdens deze actie gebruikt zou worden, verkend. De bedoeling was, om Tagog-Apoe ten Noordwesten van de Lobakgedeh stelling hiertoe te bezetten. Beveiligd door een peloton werd deze verkenning persoonlijk uitgevoerd door Majoor v.d. HEUVEL met eenig verbindingspersoneel. Bij aankomst op de hoogte werd plo'sseling op een afstand een groepje niet-geuniformeerde personen in de

schemering waargenomen. Onmiddellijk werd 1 sectie links het terrein ingestuurd en een sectie rechts, om dit groepje te omsingelen, terwijl de rest, waaronder zich Majoor v.d. Heuvel bevond, frontaal zou aanvallen. Alles geschiedde in doodsche stilte en de vijand had niet het minste vermoeden, wat hem boven het hoofd hing.

Precies om 6 uur werd de aanval ingezet, met Majoor v.d. Heuvel aan het hoofd van zijn kleine troepje. De vijand opende onmiddellijk het vuur, waartij Majoor v.d. Heuvel direct doodelijk getroffen werd. Hij stormde nog een paar meters naar voren onder het uitroepen van den strijdkreet: „Attaqueeren!!” Dit waren zijn laatste woorden. Majoor v.d. Heuvel stortte neer en was niet meer. Een ontzettende slag voor het geheele bataljon. Dit nam echter niet weg, dat de actie geen moment gestaakt werd. De vijand werd uit elkaar geslagen en sloeg op de vlucht met achterlating van 4 dooden, waaronder 1 Japanner, een machinegeweer en een groote hoeveelheid munitie. Vervolgens werd de eigenlijke actie tegen kampong Sadang doorgezet met verbeterden woede en werd de daar aanwezige vijand volkomen vernietigd. Inf. I. heeft den dood van den korpscommandant nog denzelfden dag bloedig gewroken. De actie werd geleid door Kapitein Sangster. Het Commando over Inf. I. werd, na het sneuvelen van Majoor v.d. Heuvel eenige maanden waargenomen door Kapitein Christan tot aan de komst van Kapitein Linck in October 1946, die benoemd was tot Commandant van Inf. I. en in November bevorderd werd tot Majoor.

Andere acties, die gedurende de eerste bezettingsperiode in dit gebied werden uitgevoerd en waarbij de vijand gevoelige verliezen werden toegebracht, waren de actie tegen Gandasoli op 23 Juni onder kapitein Christan, waarbij onder de gesneuvelde tegenstanders een Japanner werd geteld, de actie tegen Pasirangin op 27 Juni 1946 eveneens onder Kapitein Christan, en de actie tegen Njalindoeng op 5 Juli 1946 onder kapitein Sangster.

In de vlakte van Tjiandjoer nam de bezetting van de geheele vlakte een aanvang met den opmarsch naar Kademangan, 6 km. Noord van den convooiweg Tjiandjoer—Tjirandjang, de Noordelijke toegangspunt tot de vlakte.

Op 6 Juli 1946 werd de eerste verkenningspatrouille van de 3e Compagnie van I-11 R. I. onder Luitenant Bonvanie, die richting uitgezonden. De opmarschweg was zwaar versperd met boomen, terwijl op regelmatige afstanden valkuilen dwars over den weg waren gegraven. Al even buiten Tjiandjoer werd de patrouille door snipers beschoten en werd verder gedurende den geheelen opmarsch sniper-vuur ontvangen, welk vuur op zijn hevigst was bij aankomst te Kademangan.

De vijand werd omsingeld en vernietigd. Deze actie kostte ons twee gewonden terwijl 1 man werd vermist.

Bij een tweede verkenning, die op 7 Juli werd uitgevoerd onder leiding van kapitein de Bruin, werd geen tegenstand ondervonden.

Op 11 Juli 1946 werd Kademangan zonder eenigen tegenstand definitief bezet door één compagnie van I-11 R.I., de eerste buiten-

post in het nieuwe gebied. Deze post werd eenige dagen later verplaatst naar het 1 km. Westelijker gelegen Waroengdanas.

Ook ten Zuiden van Tjiandjoer werden de eerste stappen ondernomen tot uitbreiding van het bezette gebied, waar op 9 Juli kampong Tjilakoe werd bezet door de 2e compagnie van I-11 R. I. onder commando van Luitenant de Haan. Vanaf dit tijdstip volgden de zuiveringsacties elkaar in steeds sneller tempo op, zoodat het niet doenlijk is, iedere actie afzonderlijk te vermelden. Gedurende de eerstvolgende dagen werden zuiveringsacties ondernomen tegen Sindangsari, ten Zuid-Oosten van Tjiandjoer, door I-11 R. I., tegen Tjikantjere in de omgeving van Patjet door II-4 R. I., tegen Maswatti in de omgeving van Padelarang door Inf. I en tegen Serampat, West van Tjiandjoer door I-11 R. I. Voorts deden zich gedurende deze periode drie vermeldenswaardige incidenten voor.

Op 14 Juli 1946 werd naar aanleiding van binnengekomen berichten over de aankomst van T.R.I. versterkingen te Tjikalongkoeon, ten Noorden van Waroengdanas, deze concentratie onder Artillerievuur genomen, waartoe de 5e sectie van de IIIe Batterij stelling nam in kampong Soekamana, Zuid van Waroengdanas. 16 Juli 1946 vormt weer een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de „W“-Brigade. Om half elf 's morgens liep nl. een Nederlandsch convooi onder Commando van den Brigadetransportofficier nabij Tjipajoeng in den door de Engelschen bewaakte sector, in een hinderlaag. Toen het convooi de brug over de Tjiliwoeng passeerde, werden de wagens van zeer korten afstand beschoten met in een hinderlaag opgestelden zwaren mit ailleur, waardoor een onderofficier en drie soldaten gedood werden, terwijl drie anderen werden gewond. Even tevoren was in dezelfde omgeving een jeep beschoten, waarbij de Luitenant van Rhoon, van de artillerie sneuvelde. Dit incident speelde zich af op slechts 1 km. afstand van het door de Britsch-Indiërs bezette rivak BROEDJOEL en nog wel op een convooidag waarbij de weg geacht werd door de Britsche troepen beveiligd te zijn. Een prettiger voorval vormde het veroveren van een trein op de extremisten.

Dit speelde zich af in den avond van 19 Juli.

De extremisten hadden vóór dezen datum een dagelijksche treinverbinding tusschen Soekaboemi en het plaatsje Pasirhjam, 3 km. Zuid van Tjiandjoer. Met dit treintje werden doodleuk extremisten aangevoerd, die vóór de deur van Tjiandjoer uitstapten en van daaruit uitzwermden in het gebied van Tjiandjoer, om hun sluipmoordenaarswerk te volvoeren. Dit had ons al lang dwarsgezeten.

Aangezien het treintje dagelijks met de regelmaat van een klok tegen den avond vrolijk fluitend Pasirhjam binnenstoomde werd besloten, de extremisten een kooltje te stoven, om hun brutaliteit af te leeren.

In den nacht van 18 op 19 Juni legde een ploegje van de genie in het geheim een springlading met vertraagde werking aan, onder de spoorrails in de buurt van Pasirhjam. De bedoeling was, dat deze lading eerst tot explosie zou komen, als de trein het punt gepasseerd was. Dit grapje gelukte prachtig. In den avond van 19 Juli kwam het treintje, niets vermoedend, enthousiast fluitend aanstoo-

men. Plotseling een geweldige knal achter den trein. Een enorm gat in de spoorbaan, kromgewrongen rails. De trein zat in de val, kon onmogelijk meer terug. Een onmiddellijk uitgezonden patrouille trof het treintje, bestaande uit een moderne berglocomotief en 12 wagons, volkomen intact aan. Het treinpersoneel en de passagiers hadden onmiddellijk toen het tot hen doordrong, dat zij in de val zaten, den trein ontruimd en waren er vandoor gegaan. De trein werd direct door onze mannen van de Genie bemand en reed in triomf Tjiandjoer binnen, onder aanhoudend schel gefluit, het leegschieten van alle vuurwapens door de passagiers en een oorverdovend Indianengehuil, je reinste Wild West. Ze zaten boven op de locomotief en op de kap van de wagons. Dr. Kothe, die met zijn verbandplaatsafdeeling vlak bij het station lag, wist niet, wat er aan de hand was en dacht het eerst aan een extremistischen overval op de aan hem toevertrouwde patiënten. Zonder zich te bedenken stormde hij, gekleed als hij was, in zijn pendekje, naar buiten, een groote gevaarlijke stengun voor zijn buik, om met inzet van het veege lijf zijn patiënten te verdedigen. Wie beschrijft zijn verontwaardiging (en opluchting) toen hij de ware oorzaak van al dat geschiet en geschreeuw ontdekte.

Inmiddels had ook I-4 R.I. in den sector Tjirandjang zich meer levensruimte verschaft met de bezetting van Tjikidang, 6 km. ten Noorden van Tjirandjang, den toegangsweg uit het Noorden uit de kampong Mande-Kamoerang in het Oostelijke gedeelte van de Tjikoendoelvallei.

Tevens werd een vaste bezetting gedetacheerd in het plaatsje Pasirangka, gelegen halverwege den bovengenoemden driesprong. De bevolking van deze kampong bestond voornamelijk uit Christenen, die het natuurlijk extra moesten ontgelden van de zijde der terroristen. In dezelfde periode werd een detachement geplaatst in de theefabriek van de onderneming Radjamandala aan de overzijde van de Tjitaroem.

Tusschen 23 en 25 Juli werd de Padalarangsector van Inf. I. overgenomen door de „V“-Brigade en nam Inf. I. het laatste, nog door de Engelschen bezette traject van de Poentjak tot Tjiawi over, waarbij de Engelsche bivakken te Gadok, Tjipajoeng, Broedjoel en Tjampaka werden overgenomen, zoodat thans dus de geheele convoieweg van Tjiawi tot Radjamandala in handen van de „W“-Brigade was.

In het gebied Tjiandjoer ging I-11 R. I. stug door met de uitbreiding van haar gebied. Het Commando over dit Bataljon was inmiddels van den Majoor Baden overgegaan op Majoor Boers. Op 21 Juli 1946 sloeg de vuist van I-11 R. I. uit naar het Zuiden en werd het plaatsje Tjibeber bezet, 13 km. Zuid van Tjiandjoer, een belangrijk knooppunt van wegen, leidende naar het Zuidelijk gelegen Soekanegara en naar Soekaboemi in het Westen, beiden hoofdkwartieren van de T. R. I. en andere gewapende organisaties. Even tevoren waren in Tjibeber groote concentraties extremisten gearriveerd, die een aanval op Tjiandjoer beraamden. Dit werd voorkomen door het snelle ingrijpen van onzen kant. Aan de actie werd deelgenomen

door de 2e en 3e compagnie van I-11 R. I. en 1 compagnie van I-4 R. I., in samenwerking met de IIIe Batterij Artillerie, het peloton Pau. en de 1ste Veldcompagnie genietroepen. Al deze onderdeelen hebben het hunne ertoe bijgedragen tot het slagen van deze actie, de genie door het opruimen van de talloze wegversperringen en het opsporen en vernietigen van landmijnen, de artillerie door het geven van vuursteun, waar de vijandelijke tegenstand te groot was, de infanterie door het opruimen van tegenstand en de bezetting van Tjibeber.

Vijandelijke tegenstand werd ondervonden bij Pasirkelapa en bij Tjisalak, waarop artillerievuur werd afgegeven. Tjibeber zelf werd om half elf 's morgens bezet en viel onbeschadigd in onze handen, behoudens enkele goedangs bij het station, die ter elfder ure nog door de terugtrekkende extremisten in brand werden gestoken.

Tegen het einde van Juli werd de bezetting van de geheele vlakte van Tjiandjoer en Tjibeber voltooid. Op 29 Juli werd nl. door I-4 R. I. het plaatsje Djati, ten Zuiden van Tjirandjang bezet. I-11 R. I. plaatste op 26 Juli detachementen te Sarampat, Tjilakoe en Pasirhajam, ten Zuiden en ten Westen van Tjiandjoer, terwijl op 2 Augustus de sluitsteen werd gelegd met de vermeerstering van Gekbrong, 17 km. ten Westen van Tjiandjoer en 13 km. Oost van Soekaboemi.

Gekbrong werd veroverd door 2 compagniën van I-11 R. I., in samenwerking met het peloton Pantserwagens en de genie. Gedurende den opmarsch werd veel tegenstand ontmoet welke tegenstand toenam, naarmate Gekbrong genaderd werd. Ook de Genie had handen vol werk met het opruimen van wegversperringen en het vernietigen van mijnen. Te 11 uur was de bezetting van Gekbrong voltooid ten koste van 2 doden onzerzijds, terwijl van de tegenpartij minstens 40 man sneuvelden, waaronder 2 T. R. I. officieren en 5 gewonden vielen, waaronder 3 Japanners werden geconstateerd. Een groot aantal wapens en munitie, waaronder 2 automatische wapens en een 3" mortier werden buitgemaakt.

Op denzelfden datum had nog een belangrijke actie plaats nl. een gecombineerde zuiveringsactie in de Tjikoendoelvallei, waaraan deelgenomen werd door 3 pelotons van II-4 R. I., eenerzijds en 5 pelotons van I-4 R. I. anderzijds. Groote concentraties verzetslieden waren gesignaleerd in Tjiwalenpeuntas, die een aanval op Patjet aan den convooiweg beraamden, terwijl in de Tjikoendoelvallei van Tjikalongkoelon tot Mandé, zich eveneens groote concentraties gewapende verzetslieden bevonden, die een bedreiging vormden voor het bivak Tjikidang en Waroengdanas.

De verzetslieden werden uit elkaar geslagen met achterlating van vele doden en een grooten voorraad wapens en munitie. II-4 R. I. bracht het er van af zonder verliezen en maakte minstens 23 doden. I-4 R. I. was minder gelukkig en had 2 gewonden te betreuren. Gedurende deze actie werd ook zeer veel tegenstand ondervonden, doch het resultaat was, dat het heele gebied van Patjet tot Mandé voorloopig volkomen was schoongeveegd.

In den sector Tjpajoeng had Inf. I. dank zij een onmiddellijk ingezetten patrouillegang tot ver buiten de basis, binnen een paar da-

gen de situatie onder de knie en kon ook dit gebied veilig geacht worden. Gedurende de periode Juli-Augustus hadden verschillende bivaks lichte aanvallen en beschietingen te verduren, doch hieraan kwam ook al gauw een einde. Zoo hadden de bivaks Gadok, Patjet, Waroengdanas, Tjikidang, Gekbrong en Radjamandala enkele nachtelijke aanvallen te doorstaan.

Met het einde van de Poeasamaand Augustus, trad een groote periode van rust in. De extremisten, die hun grootste activiteit in de Poeasamaand hadden ontwikkeld en hiertoe op alle fronten over geheel Java aanvallen op door Nederlandsche troepen bezet gebied, hadden ingezet, met het vaste voornemen, om de Nederlanders weer in zee te drijven, hadden in deze periode blijkbaar al hun kruut verschoten en hadden zich teruggetrokken, om hun wonden te likken.

De taak van de „W”-Brigade bestond nu voornamelijk uit het consolideeren van het bezette gebied, het „uitkammen” van het geheele gebied door patrouilles, die dag en nacht door het terrein heen-zwierven, het herstellen van orde en rust in de kampongs, het beschermen van de bevolking bij den padloogst en het beplanten der sawahs enz. enz.

Al gauw na de bezetting door de troepen, volgden de burgerinstanties, als het bestuur, de N.I.R.U.B., vertegenwoordigers van ondernemingsbonden en Landbouwsyndicaat enz. Het bestuur werd op pooten gezet, kamponghoofden gekozen en geïnstalleerd, kleding en voedingsmiddelen onder de bevolking gedistribueerd, scholen geopend, thee, rubber en kina ondernemingen in bedrijf gesteld. Onder het vaderlijk, wakend oog van de mannen der „W”-Brigade, die bescherming verleenden, waar deze noodig was en bedreigde gebieden onmiddellijk weer veilig stelden, ontplooidde zich in de vlakte van Tjiandjoer, in het tuinbouwcentrum Patjet en aan den overkant van de Poentjak, in het gebied van Tjipajoeng, het economische en sociale leven, landbouw, handel en nijverheid, zich in pijlsnel tempo. Kilometers in den omtrek, zoover het oog reikte, waren de sawahs weer netjes beplant, floreerde de tuinbouw. De Fasar in Tjiandjoer en de andere buitenplaatsen werd weer levendig en druk bezocht.

Honderden tonnen rijst en groenten, die door het bestuur van de bevolking werden opgekocht, werden, na voorziening van de bevolking zelve, vervoerd naar Bandoeng en Batavia, waar een groot tekort aan rijst en groenten was, zoodat het geheele door de Nederlanders bezette gebied in West-Java, blank en bruin, de vruchten plukt van het zegenrijk werk, door de „W”-Brigade verricht in het gebied Tjiandjoer. Het auto-verkeer over den convooiweg in het gebied van de „W”-Brigade was veilig en nam dagelijks toe. Dagelijks reden enorme convooien van de A.A.T. en de M.T.D. heen en weer tusschen Batavia en Bandoeng. Eenzame jeeps snorden over den weg. Men hoefde niet meer bang te zijn voor beschietingen of landmijnen. De convooiweg, die zich tusschen Tjiandjoer en Bandoeng door het worst gebied van de Goenoeng-Missigit heen slingerde, werd weer druk bewandeld door Inheemsche groenten-verkooopers,

die hun producten in Bandoeng aan de markt brachten. Langs den geheelen convooiweg werkten kleine werkploegen van de Genie praktisch zonder materieel aan de herstelling van den eens geheel geasfalteerden convooiweg, die, toen de „W“-Brigade voor het eerst dit gebied bezette, in een allerdeplorabelsten toestand verkeerde.

Het wegdek was voor 90% geheel verdwenen en de door Daendels aangelegde mooie groote Postweg had grootendeels meer het aanzien van een karrepad, met groote kuilen. De afwateringsgooten waren volkomen dichtgegroeid, wegbermen verzakt of weggespoeld, in één woord, het leek een schier onmogelijke taak om hiervan nog wat te maken, terwijl de weg dagelijks verslechterde door het overdenderen van honderden zwaar beladen 3-tonners, bren-carriers en pantserwagens. Hoe de Genie het voor elkaar gebokst heeft, is nog een raadsel, maar meter voor meter kwam de weg in orde, werden kuilen gelicht, de weg verhard, geteerd en gewalst. Kilometers lange trajecten glad asphalt slingerden zich na eenige maanden door de bergen. Het 200 km. lange traject Batavia—Bandoeng kon met een jeep met gemak in 4½ uur worden afgelegd. Op deze plaats past een welgemeene hulde aan het kleine troepje, dat dit, naast hun andere werk van het opruimen van wegversperringen, bouwen en herstellen van bivaks, opsporen en onschadelijk maken van landmijnen, enz., tot stand heeft weten te brengen.

De Chineesche bevolking van Tjiandjoer zond een deputatie naar den Commandant der „W“-Brigade, om uitdrukking te geven aan haar dankbaarheid en waardeering voor de troepen van de „W“-Brigade, bij welke gelegenheid tevens een vertaalde copie overhandigd werd van een schrijven, dat de Chineesche vereeniging te Tjiandjoer, spontaan gericht had aan den Chineeschen Consul te Batavia, waarin deze waardeering en dank aan de Nederlandsche troepen, die geprezen werden om hun doortastend en rechtvaardig optreden, tot uiting werden gebracht.

31 Augustus werd op waardige wijze herdacht met een troependéfilé te Tjiandjoer, waarbij de heele bevolking aanwezig was, een marsch door de stad, een bloemencorso, slamatans voor de bevolking, aangeboden door de Nederlandsche troepen, sportfeesten en een gezelligen avond in de cantines van de verschillende detachementen. De eenige bioscoop in Tjiandjoer was door den Chineeschen eigenaar ter beschikking van de „W“-Brigade gesteld, waar je dagelijks à la raison van 1 dubbeltje entree voor alle militairen, boeren burgers en buitenlui, je nek kon verzwikken in de pogingen om over en langs de hoofden van je medegenieters een stukje van het doek te zien, je oogen kon bederven met het turen naar het trillende zwart-witte wazige beeld en je laatste greintje muzikaal gehoor naar den bliksem ging door het luisteren naar het knetterende, schorre geluid van de geluidinstallatie. Maar toch was het gezellig en ging je voor je plezier een bioscoopje pikken. Nu de bevolking verzorgd was en een veilige rustige toekomst tegemoet ging, kon langzamerhand ook meer aandacht besteed worden aan de verzorging van onze eigen jongens, die tot dusverre heel wat

hadden moeten ontberen. Lekke daken werden gerepareerd, kleding en uitrusting aangevuld, cantines opgericht, radio's aangeschaft, lectuur en postvoorziening verbeterd, mobiele cantines togen aan het werk en verzorgden de verst afgelegen posten, rijdende bioscopen, cabaret- en muziekgezelschappen werden besteld, Welfare-artikelen als zeep, schermesjes, sigaretten, chocolade, bier, enz. enz. kwamen binnen, en na een paar weken waren we zoover, dat iedereen op z'n tijd z'n natje en droogje en rookertje had, een bioscoopje kon bezoeken, een cabaretavond op zijn tijd kon bijwonen, z'n nieuwste courantje kon lezen en de post uit Holland kon verwerken. Volmaakt was alles nog niet, maar we schoten met de winige middelen een heel eind in de goede richting. Kankeraars bleven we natuurlijk altijd houden, daar zijn we Hollandsche soldaten voor. De Brigade werd achtereenvolgens bezocht door het gezelschap van Bennie Vreede, Kitty Posthumus, Lou Bandy met zijn Ansaldo's, het muziekgezelschap de „Jammers" en enkele kleinere gezelschappen. Het sociale leven in de brigade, al was het dan in primitieven vorm, deed zijn intrede. In Bandoeng werd een rusthuis „De Rustende Strijder" opgericht, waarin onze vermoeide militairen bij toerbeurt, weer een paar dagen op adem konden komen. Een verlofsregeling werd ingesteld, waartij iedere militair periodiek een paar dagen verlof in Batavia of Bandoeng kon pikken. De Inheemsche militairen van Inf. I. werden in de gelegenheid gesteld, om gedurende deze rustperiode voor eenige weken hun familie, die ze in vijf jaar niet gezien hadden op te zoeken. De Amboneezen en Menadoneezen naar Ambon en Celebes, de Javanen en dienstplichtigen naar plaatsen elders op Java. Deze periode van rust beteekende niet, dat de taak van de „W"-Brigade nu beëindigd was een wij op onze lauweren konden rusten. Deze door ons geschapen toestand kon alleen maar bestendigd worden door steeds op ons *gui-vive* te zijn. De dagelijksche patrouillegang verslaptte dan ook niet, doch werd intensief voortgezet en het contact met de bevolking verstevigd. Overal in de *desa's* werden poliklinieken opgericht, verzorgd door inmiddels uit Nederland gearriveerde Roode Kruisteam, waar iedereen gratis geholpen werd. De poliklinieken mochten zich in een enormen toeloop van de zieke, uitgeputte bevolking verheugen. Alle instanties van den medischen dienst, hebben hier prachtig heilzaam werk verricht en er het hunne toe bijgedragen, om het vertrouwen van de bevolking in de Nederlanders, te herwinnen.

Periodiek werden verschillende zuiveringsacties uitgevoerd, indien een bepaalde streek weer bedreigd werd door geïnfilteerde terroristen en republikeinsche propagandisten, zooals de zuiveringsactie bij Lampegan, West van Tjibeber op 2 Augustus, de actie van I-4 R.I. bij Paroengbedil eveneens op 2 Augustus, de verschillende acties van I-11 R.I. ten Westen van Gekbrong, de acties van II-4 R.I. in het gebied rond Patjet.

In de eerste week van September 1946 werd Tjikalongkoelon door één compagnie van Inf. I. tijdelijk bezet ter bescherming van de bevolking aldaar, die nog geregeld geterroriseerd werd en om

onze bescherming had gevraagd. Tjikalongkoelon lag eigenlijk een heel stuk buiten ons gebied, zoodat wij het niet permanent konden bezetten. Toen echter na een week de orde en rust volkomen in dit gebied hersteld waren en de bezetting weer zou worden opgeheven, stelden de kamponghoofden van alle omliggende kampongs schriftelijk een eerbiedig verzoekschrift op, gericht aan den Commandant van de „W”-Brigade, waarin zij dringend verzochten, Tjikalongkoelon permanent door onze troepen te doen bezetten. In overleg met den Commandant der „B”-Divisie werd dit verzoek ingewilligd. Het detachement van Inf. I. werd afgelost door de 3e Compagnie van II-4 R.I., die ook tevens het detachement Waroengdanas overgenomen had van I-4 R.I.

www.indiegangers.nl

DE BEZETTING VAN BUITENZORG

De convooiweg Batavia—Bandoenj had nog één zwakke schakel en dat was de stad Buitenzorg en omgeving, het laatste bolwerk van de Britsche troepen. Toen in October 1945 Buitenzorg door de Britsch-Indische troepen werd bezet, werd met het „republikeinsche” stadstestuur een overeenkomst gesloten, waarbij het bestuur en het beheer van alle vitale bedrijven, door de Indonesiërs zou blijven worden gevoerd. Buitenzorg was dus in feite een „republikeinsche stad met een Engelsche militaire bezetting, uitsluitend voor de uitvoering van haar taak t.w. het beschermen en evacueeren van geïnterneerde Nederlanders en het afvoeren van de krijgsgevangenen Japanners. Het politieapparaat was geheel in republikeinsche handen. Onder Engelsch bewind was Buitenzorg steeds rustig geweest. Nu echter het gebied Batavia—Buitenzorg en Tjiawi—Bandoenj door de Nederlanders was bezet, waren de raddraaiers uit dit gebied steeds meer uitgeweken naar het Buitenzorgsche, buiten bereik van den Nederlandschen soldaat, waar de Britsch-Indiërs hen met rust lieten en waar zij hun snoode plannen voor aanvallen op convooien rustig konden uitbroeden en voorbereiden.

Afgezien hiervan waren er ook nog enkele practisch-technische bezwaren.

De organisatie van de wegbeveiliging en de convooiregelingen zou een stuk vereenvoudigd worden, indien deze geheel in Nederlandsche handen was. Zoals de situatie thans was, reden de convooien eerst door een stuk Nederlandsch gebied, vervolgens een klein stuk door Engelsch gebied en daarna weer door Nederlandsch gebied.

Aangezien Buitenzorg t.z.t. tóch door de Nederlandsche troepen van de Britsche troepen zou moeten worden overgenomen, was het gewenscht, dat dit dan maar direct geschiedde. De voorbereidende maatregelen werden getroffen en besprekingen hieromtrent gevoerd tusschen de Nederlandsche en Engelsche instanties. In afwachting van den uitslag, werd inf. I. al vast vrijgemaakt, want het stond vrijwel vast, dat de „W”-Brigade de taak toegewezen zou krijgen, om Buitenzorg over te nemen.

I-4 R. I. nam het vak van Inf. I. over en werd verplaatst van Tjirandjang naar den sector Tjipajoeng. De sector Tjirandjang werd overgegeven aan de „V”-Brigade. De bezetting van Buitenzorg werd echter steeds uitgesteld.

Eind October 1946 arriveerden de eerste troepen van de 7 December-Divisie in Batavia. Het definitieve tijdstip waarop de laatste Engelse troepen Java zouden verlaten was vastgesteld op 30 November 1946.

Eindelijk, op 23 October 1946 werd een aanvang gemaakt met de overname van Buitenzorg.

Op dezen datum werden de buitenposten van de stad door Inf. I. en de 4e compagnie van I-4 R. I. van de Britsch-Indische troepen overgenomen.

Op 24 October werden de objecten in de stad zelf overgenomen door I-5 R. I. van de „V“-Brigade. De overname geschiedde vlot volgens het tijdschema, waarbij zich geen incidenten voordeden. De bevolking hield zich volkomen rustig, terwijl van republikeinsche instanties geen overlast werd ondervonden.

Bij de overname hadden de Engelschen uitdrukkelijk bedongen, dat, ook na het vertrek der Engelse troepen, de status-quo van Buitenzorg, waarbij dus alle openbare diensten in handen der Indoneziërs waren, gehandhaafd werd. Hieraan werd door de Nederlanders strikt de hand gehouden. Het vereischte wel heel wat zelfbeheersching en discipline van onzen kant, om zonder met je oogen te knippen, een rood-witte vlag voortij te loopen of om niet een boos gezicht te trekken wanneer je een patrouille republikeinsche politie met de rood-witte kokarde op hun pet, passeerde. Zoo iets gekk waren wij niet gewend. We waren gewend, om overal waar we kwamen, de provocerende pamfletten en opschriften te verwijderen en rood-witte vlaggen te completeren met een blauwe baan. Maar orders waren orders en daarmee uit. In die dagen was ook het militaire bestand tot stand gekomen en waren commissies benoemd tot het uitwerken van een definitieve wapenstilstandsregeling. Generaal Spoor had de order „Staakt het vuren” gegeven. De grenzen van ons gebied waren nauwkeurig vastgesteld en mochten onder geen beding overschreden worden. De troepencommandanten van de verschillende sectoren werd opgedragen, contact tot stand te brengen met de commandanten van de tegenover liggende „Republikeinsche” troepen, om tot overeenstemming probeeren te komen tot een duidelijke demarcatielijn, die door geen der beide partijen mocht worden overschreden.

Inmiddels mocht onze taak niet uit het oog worden verloren nl. de bescherming van de bevolking in ons gebied tegen terroristen en het verzekeren van de veiligheid van onze eigen troepen.

Alle „republikeinsche” troepen, die, gewapend of ongewapend, ons gebied binnendrongen, moesten gesommeerd worden, ons gebied te ontruimen, waarbij, indien het moest, desnoods van de wapenen gebruik zou worden gemaakt.

Aangezien onze tegenstanders, behalve uit de T. R. I., het officieele „republikeinsche” leger, nog uit ettelijke andere gewapende volksorganisaties, politieke en Godsdienstige bestond, zooals de Laskar Rajat, de Banteng Hitam, de Banteng Merah, de Pesindo, de Hizboellah enz., los van de T. R. I., was het wel degelijk zaak, om pa-

raat te blijven en op alles voorbereid, met het geweer aan den voet, ter bescherming van de bevolking en van onze veiligheid.

Het eenige onderdeel, dat er in slaagde, contact met de tegenpartij op te nemen was I-11 R. I., welk contact op een volkomen fiasco uitliep, dank zij de onbehouwen koppige houding van de tegenpartij. Ook latere besprekingen tusschen den Brigadecommandant en de Overste Jahja van de T. R. I., omtrent een vaststelling van de demarcatielijn, liepen op niets uit en moesten worden gestaakt, aangezien men het niet met elkaar eens kon worden. Zoo was de toestand dus, ondanks groote artikelen in de couranten over den gesloten „wapenstilstand“ ongewijzigd.

Op 6 November 1946 werd het Commando over Buitenzorg door den Kolonel van GULIK overgedragen aan den Commandant van de Ie Infanterie Brigade van de 7 December Divisie en namen de troepen van deze brigade, meer bekend onder den naam van „Sinterklaazen“ de bezetting van Buitenzorg over.

I-5 R. I. keerde terug naar de „V“-Brigade, terwijl Inf. I. voorloopig ter beschikking van den Commandant der Ie Infanterie Brigade bleef en de buitenposten van Buitenzorg bezet hield. Den dag tevoren was de Iste Veldcompagnie Genietroepen, die bestemd was voor Medan, te Tjiandjoer afgelost door de 4e Veldcompagnie Genietroepen, die pas uit Nederland was gearriveerd. De maanden November, December en Januari kenmerkten zich door een onverwachte opleving op alle fronten van de activiteit der verzetslieden. Het begon langs den convooiweg in de omgeving van Patjet, een gebied, waar al die maanden lang practisch niets was gebeurd en van het begin af aan als het meest veilige traject werd beschouwd, waar je gerust midden in den nacht, ongewapend, in een jeep kon rondrijden. De post bij de Baileybrug bij Tjimatjan werd geregeld door onbekende daders met handgranaten bestookt. Ook in Patjet zelf vielen wel eens handgranaten. Af en toe werden de posten 's nachts beschoten. Het pas bezette bivak te Tjiseureuh had eenige nachtelijke beschietingen te doorstaan, ook bij Gekbrong werd het weer onrust'g. West van Tjikalongkoelon werden onze patrouilles dagelijks beschoten met automatische wapens, geweren en mortieren, in de onmiddellijke omgeving Noord en Zuid van Tjiandjoer werd de bevolking weer geterroriseerd en met giftige propaganda bewerkt, alleenrijdende auto's werden overal beschoten, zoowel tusschen Tjiandjoer en Tjibeber en Tjiandjoer en Poentjak als tusschen Tjiandjoer en Gekbrong.

In de omgeving van Tjipajoeng nam het aantal ontvoeringen van Indonés'ers, grootendeels mandoers en koelies, die met de Nederlanders aan de wegherstelling werkten, schrikbarend toe. Dit waren de resultaten van den gesloten wapenstilstand, waardoor wij, uit militair oogpunt, aan handen en voeten gebonden waren, en door de opgelegde beperkingen, niet in staat waren de vereischte militaire tegenmaatregelen te nemen, om het door ons bezette gebied afdoende te beveiligen tegen infiltrerende benden.

Rekening houdende met de ons opgelegde beperkingen, moesten verschillende zuiveringsacties tegen deze steeds driester optredende

benden worden opgenomen. In groote lijnen werden na het sluiten van de wapenstilstand-overeenkomst de navolgende acties gevoerd.

Zuiveringsactie in de Oostelijke Tjikoendoelvallei op 1 December 1946 naar aanleiding van een nachtelijken aanval op het bivak Tjikalongkoelon op 28 November. Deze actie werd uitgevoerd door 4 pelotons van I-11 R. I. in samenwerking met 1 peloton van II-4 R. I. van het detachement Tjikalongkoelon, de IIIe Batterij artillerie en 1 sectie pantserauto's van het Pau. peloton, het geheel onder leiding van Overste Boers.

6 December 1946 zuiveringsactie tegen Tjimande-Hilir en Masing, groote concentratiepunten van T.R.I., Hizboellah en Banteng van waaruit geregeld invallen gedaan werden in ons gebied en onze patrouilles werden beschoten en mijnen gelegd, hetgeen eenigen tijd geleden het leven kostte aan 2 militairen van I-4 R.I., terwijl er vier zwaar gewond werden, doordat een bren-carrier op een mijn liep en in de lucht vloog. De actie werd uitgevoerd door Inf. I. in samenwerking met 1 compagnie van I-4 R.I. en 2 pelotons van het Bataljon Prinses Irene van de Ie Infanterie Brigade, die voor het opdoen van patrouille-ervaring bij I-4 R.I. gedetacheerd werd, en de IIIe Batterij artillerie.

10 en 11 December 1946 werd in aansluiting op de vorige actie in ditzelfde gebied een tweede zuiveringsactie uitgevoerd.

14 December 1946 zuiveringsactie in het gebied ten Westen van Gekbrong, waar groote eenheden T. R. I. en Banteng Hitam in ons gebied waren binnengedrongen en onze patrouilles herhaaldelijk beschoten werden. Aan deze actie werd deelgenomen door de 1ste en 2e compagnie I-11 R.I. in samenwerking met de ondersteuningscompagnie en het peloton Pau, het geheel onder leiding van Overste Boers.

KERSTMIS 1946

Stille nacht, heilige nacht! Vrede op aarde aan de menschen van goeden wille.

Geen vrede voor de „W”-Brigade echter.

Tegen Kerstmis was het in het gebied van de „W”-Brigade verre van rustig. De omstandigheden stonden niet toe, een groot deel der menschen in de gelegenheid te stellen, om het Kerstfeest bij familie en bekenden, of onder elkaar te vieren. Men moest op alles bedacht zijn.

Grimmig, het geweer in den aanslag, stonden de jongens op post in verre van God en alle menschen verlaten gebieden, wakend over de bevolking en de rustende makkers: Voor hen geen kerstboom, geen nachtmis, geen kribbe, geen ophalen van herinneringen aan vroegere Kerstdagen thuis. Voor hen alleen: „Weest op uw hoede”.

En dit bleek niet overbodig te zijn. De gewetenlooze extremisten hadden gedacht van de gelegenheid gebruik te maken, om hun slag te slaan, in hun naïviteit verwachende, dat gedurende deze voor ons zoo heilige dagen, onze waakzaamheid wel verslapt zou zijn en dat het grootste gedeelte der troep door zou brengen in de cantines en in de kerk.

23 December 1946 tusschen 4 uur en 6 uur 's middags zetten zij op vijf plaatsen tegelijk fanatieke aanvallen in en wel op het pas door II-4 R. I. bezette bivak Tjiwalen, het bivak Tjiseureuh, eveneens van II-4 R. I., Patjet, Toenggillis en de theeonderneming Gedeh. Onze jongens waren echter paraat en stonden hun mannetje. Overal werden de aanvallers met zware verliezen afgeslagen. Dit nam echter niet weg, dat de jongens op de eenzame buitenposten Kerstnacht in de alarmstellingen doorbrachten. Na deze kleine opleving zakte het verzet weer in elkaar. Op 27 December 1946 werd de 6e Compagnie van Inf. I. weer ter beschikking gesteld van de „W”-Brigade en gelegerd te Tjikendi, Noordwest van Tjikalongkoelon. De „W”-Brigade had nu verschillende detachementen langs het geheele randgebied, waardoor de rust in het gebied Patjet terugkeerde. Op 31 December 1946 zorgde de artillerie nog voor een verrassing. Ten Westen van Gekbrong, even over de perimeter hadden de laatste dagen nl. weer groote troepenconcentraties plaats gehad en lekten plannen uit over een voorgenomen aanval op het bivak Gekbrong op Nieuwjaarsdag. Deze plannen werden echter direct den bodem ingeslagen, doordat onze artillerie op Oudejaarsdag het jaar 1946 uitschoot, waarbij de ka-

nonnen zóó gericht waren, dat de projectielen midden in deze concentraties vielen.

De vijand kroop met bebloede koppen terug in zijn hok (Soekaboemi) en zag van een verderen aanval af. Oudejaarsavond werd door alle buitenposten op passende wijze ongestoord gevierd. Een nieuw jaar brak aan voor de „W”-Brigade. Wat zal dit jaar ons brengen? Niemand weet het. Waar zullen wij Kerstmis 1947 vieren?? In Tjandjoer, in Djocja, op Sumatra..... of thuis? Niemand weet het.

Wat wij, jongens van de „W”-Brigade wèl weten, is, dat wij pal zullen staan, waar men ons nodig heeft, ten allen tijde en overal! Voor het Nederlandsche volk en voor het arme Indonesische volk, voor recht en vrede, voor Koningin en Vaderland!!

Mannen van de „W”-Brigade, wij kunnen met voldoening op het afgelopen jaar terugzien. Een grootsch werk werd door ons tot stand gebracht, waar het Nederlandsche volk trots op kan zijn, waar het Indonesische volk ons dankbaar voor is en waar de geschiedenis zal aantoonen, hoe wij steeds recht in onze schoenen gestaan hebben en een rechtvaardigen belanglozen strijd gevoerd hebben. Moge in het tweede jaar, dat vóór ons ligt, de vruchten van ons pionierswerk tot rijkdom komen tot heil van Nederlandsch-Indonesië.

www.indiegangers.nl

GEEFT ACHT!!

PRESENTEERT GEWEER!!

Hoe vele malen heeft dit commando niet geklonken aan de groeve van een kameraad, die ons in het afgelopen jaar ontviel. Laat tot slot van dit gedenkboek, onze gedachten eerbiedig uitgaan naar onze kameraden, die met het geweer in de hand, in de uitoefening van hun taak, het allerhoogste, wat zij bezaten, offerden voor een rechtvaardige zaak, voor de redding van ons volk en van Indonesië. Laat onze gedachten ook uitgaan naar hun verwanten in Nederland die hun dierbaar bezit zonder morren afstonden aan Nederland. Zij zijn niet voor niets gevallen. De Indonesische bodem is met hun hartebloed doordrenkt. Dit bloed zal de band, die het Indonesische volk met het volk van Nederland reeds eeuwen heeft verbonden, nog hechter samsmeden, tot heil van beide volkeren.

Wapenbroeders van de „W“-Brigade. Wij brengen U het hoogste eerbewijs, dat een militair kan geven:

„GEEFT ACHT! PRESENTEERT GEWEER!“

Het totaal aantal gewonden tijdens vijandelijke actie en door ongevallen bedroeg in het afgelopen jaar 152 man.

GESNEUVELD TIJDENS VIJANDELIJKE ACTIE.

NAAM	RANG	STB.NR.	ONDERDEEL	PLAATS	DATUM
F. Verdam,	Korporaal	200421001	I-11 R. I.	Pesing	18- 5-'46
J. J. Beerta,	Soldaat ekl.	220119000	id.	id.	id.
P. Bergman,	Soldaat	230203002	id.	id.	id.
N. J. Diepenveen,	Soldaat	211219000	id.	id.	id.
G. Visser,	Soldaat	230428002	id.	id.	id.
F. J. v.d. Brink,	Soldaat	260531004	id.	id.	id.
F. Th. M. Visser,	Sergeant	220910003	I-11 R. I.	Tjiandjoer	29- 6-'46
M. v.d. Heuvel,	Majoor	—	Inf. I.	Padalarang	29- 6-'46
Rambitan,	Korporaal	39778	Inf. I.	Tjiandjoer	27- 6-'46
D. L. v.d. Hoek,	Soldaat	210126002	I-4 R. I.	Tjirandjang	6- 7-'46
Joseph,	Soldaat	32763	Inf. I.	Tjakoeng	7- 7-'46
J. C. v. Rossum,	Sergeant	191003005	II-4 R. I.	Tjipajoeng	16- 7-'46
M. Beverwijk,	Soldaat	270311002	id.	id.	id.
D. N. Korf,	Soldaat ekl.	210515002	id.	id.	id.
P. E. v. Rhoon,	2e Luit.	—	IIIe Bij. V. A.	id.	id.
G. W. Seders,	Soldaat ekl.	201013002	II-4 R. I.	id.	id.
J. J. Ankone,	Soldaat	271105000	I-11 R. I.	Tjiandjoer	27- 7-'46
Tumansery,	Amb. Fus.	33447	Inf. I.	Tjipajoeng	28- 7-'46
Ngantung,	Man. Inf. ekl.	22780	id.	id.	28- 7-'46
A. H. M. v. Elderen,	Korporaal	250818209	V. P. A.	Ardjasari	31- 7-'46
J. v. Foeken,	Soldaat	270202001	I-11 R. I.	Gekbrong	2- 8-'46
J. v. Veen,	Korporaal	160311001	I-4 R. I.	Tjitembong	14- 8-'46
P. J. Eilers,	Soldaat	230603001	I-11 R. I.	Tjibeber	21- 8-'46
J. Mandria,	Soldaat	210615002	I-11 R. I.	Tjikalong- koelon	3- 9-'46
G. Brand,	Soldaat ekl.	110321000	I-11 R. I.	id.	id.
H. J. v. Essen,	Soldaat	210731000	I-11 R. I.	Tjibeber	18-10-'46
M. A. N. v. Dam,	Korporaal	230805002	I-4 R. I.	Gadok	28-11-'46

OVERLEDEN AAN BEKOMEN VERWONDINGEN TIJDENS ACTIE.

NAAM	RANG	STB.NR.	ONDERDEEL	OVERL. TE	DATUM
H. Klaassen,	Soldaat	190304	I-11 R. I.	Polonia	27- 3-'46
W. Goudsbloem,	Soldaat	250629002	II-4 R. I.	Batavia	12- 6-'46
M. B. Kroos,	Korporaal	120813000	II-4 R. I.	Patjet	3- 7-'46
Soemanta,	Korporaal	32914	Inf. I.	Padalarang	4- 7-'46
J. Stroobock,	Korporaal	240118002	I-11 R. I.	Tjiandjoer	3- 8-'46
P. Trompetter,	Korporaal	221209001	II-4 R. I.	Tjiandjoer	27-10-'46
C. Boone,	Soldaat	280824004	I-4 R. I.	Buitenzorg	29-11-'46

OVERLEDEN TENGEVOLGE VAN ONGEVALLEN EN ZIEKTE.

NAAM	RANG	STB.NR.	ONDERDEEL	OVERL. TE	DATUM
D. Monfils,	Soldaat	201104000	I-4 R. I.	Batavia	5- 4-'46
D. J. Neymeyer,	Soldaat	25102000	I-11 R. I.	Batavia	16- 5-'46
Sinam,	Amb. Inf.	44071	Inf. I.	Batavia	19- 5-'46
D. v. Erven,	Soldaat ekl.	220624002	I-4 R. I.	Pesing	23- 5-'46
G. A. Speek,	Soldaat	150825001	I-11 R. I.	Batavia	13- 6-'46
B. P. F. v. Wees,	Soldaat	550237	St. „W“-Bde.	Tjiandjoer	12- 7-'46
B. Spui,	Soldaat	190220001	I-11 R. I.	Batavia	9- 7-'46
B. S. C. ter Schure,	Soldaat	200118001	I-11 R. I.	Bandoeng	12- 7-'46
J. J. Nooitmeer,	Soldaat	4209	Inf. I.	Tjimahi	13- 7-'46
G. Reyn,	Soldaat	220824004	II-4 R. I.	Tjoegenang	17- 7-'46
J. van Wandelen,	Soldaat	241118003	I-4 R. I.	Tjiandjoer	6- 7-'46
Matulesy,	Amb. Fus.	88277	I.D. „W“-Bde	Tjiandjoer	29- 7-'46
J. A. L. Ardts,	Kapt. Aalm.	—	Inf. I.	Tjipajoeng	17- 8-'46
G. J. Boerman,	Soldaat	250720001	I-11 R. I.	Tjiandjoer	26- 8-'46
P. Eppen,	Soldaat	240814007	M. P.	Tjibeber	27- 8-'46
C. Besemer,	Soldaat	280126000	I-4 R. I.	Tjiandjoer	29- 8-'46
H. W. de Haan,	Soldaat	181007003	II-4 R. I.	Tjiandjoer	28- 8-'46
Singodjojo,	Man. Kpl.	1489	Inf. I.	Buitenzorg	26-10-'46
D. Hoek,	Soldaat	250421003	II-4 R. I.	Tjiandjoer	9-11-'46
J. Schuurman,	Soldaat	240109002	II-4 R. I.	Tjimahi	18-11-'46
H. Kamps,	Soldaat	091201000	II-4 R. I.	Tjiandjoer	14-12-'46
J. A. B. Pietersz,	Soldaat ekl.	180327001	II-4 R. I.	Tjiandjoer	20-12-'46
G. Vinke	Soldaat		II-4 R.I.	Mersing	20- 2-'46

18 year